
Datganiad Ansawdd Blynyddol 2012-2013

Cynnwys

Datganiad gan y Prif Weithredwr a'r Cadeirydd	3
Cyflwyniad	4
Cwrdd â Safonau	6
Darparu gwasanaethau diogel o ansawdd uchel a gwella deilliannau	23
Gwella profiad y claf/defnyddiwr	31
Bod yn sefydliad sy'n dysgu	42
Edrych ymlaen	49
Atodiad 1 - Safonau ar gyfer Gwasanaethau Iechyd	56
Geirfa.....	59

Datganiad gan y Prif Weithredwr a'r Cadeirydd

Mae pawb sy'n gweithio i'r Bwrdd Iechyd yma, yn anad dim i wasanaethu'r cyhoedd, ac mae gan bawb ohonom ran i'w chwarae wrth wella safonau. Rhaid i ni roi cleifion a'u diogelwch wrth wraidd ein penderfyniadau bob amser ac rydym yn hynod falch o'n staff sy'n gweithio'n galed bob dydd i ddarparu gofal diogel a thosturiol.

Dyma ein datganiad ansawdd blynyddol cyntaf ac yn yr adroddiad hwn, rydym wedi casglu enghreifftiau o'r gwaith rydym wedi bod yn ei wneud i wella ansawdd a diogelwch gofal cleifion.

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi gweithio i drawsnewid y ffordd rydym yn darparu gwasanaethau iechyd diogel, cynaliadwy a safonol. "Mae Gofal Iechyd yng Ngogledd Cymru yn Newid" oedd y rhaglen waith a ddefnyddiwyd i ymgysylltu ac ymgynghori â'r cyhoedd. Cafodd y cynlluniau eu harchwilio'n fanwl iawn a chymerodd llawer o bobl a chymunedau ledled Gogledd Cymru ran yn y drafodaeth. Mae rhaglen waith arall yn awr ar y gweill i drawsnewid gwasanaethau ysbyty llym fel eu bod yn addas i'r dyfodol.

Roedd Adroddiad Francis (Chwefror 2013), a oedd yn edrych ar ddiffygion yn ansawdd y gofal yn Ymddiriedolaeth GIG Sefydledig Canol Swydd Stafford, hefyd yn cynnwys gwersi pwysig i'r GIG. Mae arnom angen gwneud yn siŵr ein bod yn gwrando ar gleifion a staff yn ogystal â gwirio ein systemau fel y gallwn ganolbwyntio ar y meysydd sydd angen eu gwella sy'n bwysig i'r rhai rydym yn gofalu amdanynt.

Un mater allweddol o ran diogelwch a ddatblygodd yn ystod misoedd cyntaf 2013 oedd achosion o'r haint *Clostridium Difficile* yn un o'n ysbytai. Tynnodd hynny sylw at y ffaith y gellid, ac y dylid gwneud mwy i wella diogelwch cleifion. O ganlyniad, rydym wedi dod ag arbenigwyr i mewn i'n helpu i ddynodi ffyrdd o wella.

Ym mis Mehefin 2013 tynnodd adroddiad gan Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru sylw at ddiffygion arwyddocaol yn nhrefniadau llywodraethu a rheoli'r Bwrdd Iechyd, a allai yn ei dro fod yn peryglu ein gallu i ddynodi problemau a allai godi o ran ansawdd a diogelwch gofal cleifion. Rydym yn cydnabod y darganfyddiadau hyn ac yn eu derbyn, ac rydym eisoes yn gweithio i fynd i'r afael â'r holl faterion a godwyd yn yr adroddiad.

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi ymrwymo i ymateb i'r heriau sy'n ein hwynebu wrth i ni barhau i weithio â'n gilydd i ddarparu'r gofal gorau bosibl i'r cymunedau a wasanaethwn.

Hyd y gwyddom, rydym yn datgan bod y wybodaeth yn y ddogfen hon yn adlewyrchiad gwir a chywir o ansawdd y gofal a ddarperir gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (y Bwrdd Iechyd).

Cyflwyniad

Dyma Ddatganiad Ansawdd Blyneddol cyntaf y Bwrdd Iechyd. Mae'n crynhoi sut mae'r sefydliad wedi bod yn gweithio dros y flwyddyn ddiwethaf i wella ansawdd yr holl wasanaethau y mae'n eu cynllunio a'u darparu.

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi cyfle i ni:

- adolygu pa mor dda rydyn ni'n ei wneud
- dynodi arfer da y gallwn ei rannu a'i ledaenu'n fwy eang
- dynodi meysydd ar gyfer gwelliant pellach
- olrhain ein cynnydd o flwyddyn i flwyddyn.

Mae'r wybodaeth yn y ddogfen hon yn defnyddio ystod o ffynonellau data gwahanol yn cynnwys hunan asesiad y Bwrdd Iechyd yn erbyn y Safonau ar gyfer Gwasanaethau Iechyd yng Nghymru a osodir gan Lywodraeth Cymru.

Am beth mae'r Bwrdd Iechyd yn gyfrifol a sut mae'n cael ei drefnu?

Mae'r Bwrdd Iechyd yn gyfrifol am ddarparu ystod lawn o wasanaethau cychwynnol, cymuned, iechyd meddwl ac ysbytai llym i boblogaeth o tua 678,000 o bobl ar draws chwe sir Gogledd Cymru (Ynys Môn, Gwynedd, Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam).

Mae'r Bwrdd Iechyd yn gyfrifol am weithrediad tri ysbyty llym (Ysbyty Gwynedd ym Mangor, Ysbyty Glan Clwyd ym Modelwyddan ac Ysbyty Maelor Wrecsam) ynghyd â rhwydwaith o ysbytai cymuned, canolfannau iechyd, clinigau, unedau iechyd meddwl a chanolfannau timau cymuned.

Mae'r Bwrdd Iechyd hefyd yn cydlynu gwaith 115 meddygfa Meddyg Teulu (hyd at Awst 2013) a gwasanaethau GIG a ddarperir gan ddeintyddion, optegwyr a fferyllfeydd yng Ngogledd Cymru.

I helpu gwasanaethau iechyd, gofal cymdeithasol a chymunedol gydwethio â'i gilydd yn effeithiol i gefnogi trigolion, mae gwasanaethau'r GIG y tu allan i ysbytai wedi eu trefnu yn 14 'ardal leol'.

Mae'r ardaloedd lleol fel a ganlyn:

- Ynys Môn
- Arfon, Dwyfor, Meirionnydd
- Gorrlewin Conwy, Dwyrain Conwy
- Gogledd Sir Ddinbych, Canol/De Sir Ddinbych
- Gogledd Orllewin Sir y Fflint, De Sir y Fflint a Gogledd Ddwyrain Sir y Fflint
- Gorrlewin a Gogledd Wrecsam, Tref Wrecsam, De Wrecsam

Mae gwasanaethau clinigol wedi cael eu trefnu i grwpiau rhaglen glinigol (GRhG) dan arweiniad uwch staff clinigol sy'n atebol am ansawdd y gwasanaethau ac am eu darparu. Mae'r Bwrdd wedi trafod yr angen i adeiladu ar gryfderau'r model arweinyddiaeth clinigol hwn. Yn ystod y deuddeg mis nesaf, bydd newidiadau'n digwydd i'r ffordd y mae gwasanaethau'n cael eu trefnu a'u rheoli fel y gallwn fynd i'r afael â'r heriau presennol i wella llywodraethu a darpariaeth weithredol.

Gwnaed rhai newidiadau eisoes. Bellach, mae un arweinydd ar y Bwrdd lechyd dros ansawdd a diogelwch yn y sefydliad, sef y Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio, Bydwreigiaeth a Gwasanaethau Cleifion. Caiff ei chefnogi gan y Cyfarwyddwr Meddygol a'r Cyfarwyddwr Therapïau a Gwyddorau lechyd.

Drwy gydol y flwyddyn, yr eitem gyntaf ym mhob cyfarfod o'r Bwrdd oedd eitem am wella diogelwch cleifion ac yn aml, stori am glaf unigol. Bydd hyn yn parhau. Mae hyn yn helpu'r Bwrdd i ddysgu o brofiadau cleifion ac i barhau i ganolbwyntio ar ansawdd a diogelwch drwy gydol ei drafodaethau a'i benderfyniadau.

Mae Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch y Bwrdd wedi bod yn gweithio i ddatblygu ffyrdd gwell o adrodd am ddangosyddion ansawdd a diogelwch. Mae hyn wedi arwain at ddulliau adrodd mwy agored yn cynnwys cyhoeddi data marwolaethau ac mae'r ffaith bod pob GRhG yn adrodd yn uniongyrchol i'r Pwyllgor yn helpu i gau'r bwlch rhwng y "bwrdd a'r ward".

Cwrdd â Safonau

Mae'r adran hon yn rhoi crynodeb o ba mor dda rydym yn cwrdd â safonau mewn ysbytai ac yn y gymuned, yn cynnwys gofal cychwynnol. Mae hefyd yn rhoi gwybodaeth am ein staff a rhai o'n cyflawniadau yn erbyn prif ddangosyddion ansawdd.

Mae safonau'n nodi'r hyn sy'n ddisgwyliedig i sicrhau ein bod yn gwneud y peth cywir, yn y lle cywir â'r staff cywir. Safonau sy'n llywio'r ffordd rydym yn gweithio o ddydd i ddydd fel y gallwn ddarparu'r gwasanaethau a'r gofal mwyaf diogel, mwyaf effeithlon ac o'r ansawdd gorau i bobl Gogledd Cymru.

Mae peth sicrwydd ein bod yn cwrdd â safonau yn digwydd trwy wiriadau rydym wedi'u gwneud o fewn y sefydliad, megis hunanasesiad yn erbyn y Safonau ar gyfer Gwasanaethau Iechyd a osodir gan Lywodraeth Cymru ac Archwiliadau Clinigol.

Mae sicrwydd pellach ynglŷn â pha mor dda rydym yn gwneud neu beth arall sydd angen ei wneud yn dod gan gyrff allanol a sefydliadau megis Swyddfa Archwilio Cymru, Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru, Colegau Brenhinol ac Asiantaeth Rheoleiddio Gofal Iechyd Meddyginiaethau.

Safonau ar gyfer Gwasanaethau Iechyd

Mae 26 safon y mae'r Bwrdd Iechyd yn monitro ansawdd a diogelwch yn eu herbyn. Mae'r rhain yn dod o fframwaith cenedlaethol o'r enw [Gwneud yn Dda, Gwneud yn Well – Safonau ar gyfer Gwasanaethau Iechyd Cymru](#).

Mae'r Safonau'n cael eu hadolygu ar bob lefel o fewn y Bwrdd Iechyd. Mae hyn yn helpu'r Bwrdd Iechyd ddynodi ble mae arfer da a ble mae lle i wella. Mae adolygu safonau ar lefel corfforaethol (yn cynnwys polisiâu a phrosesau a systemau) yn cael ei arwain gan aelodau'r Bwrdd, ac mae'n helpu'r sefydliad i edrych a yw cleifion yn cael gofal diogel. Edrychir ar yr holl safonau mewn cyfnod o 12 mis, a gellir gweld y sgoriau hunanasesu corfforaethol ar gyfer pob un o'r 26 safon yn atodiad 1.

Isod, mae canlyniad y sgoriau asesu ar gyfer y safonau corfforaethol allweddol y mae gofyn i'r Bwrdd Iechyd adrodd arnynt.

Daeth yr asesiadau hyn i ben yn Ionawr 2013.

	Sgôr y Llynedd	Sgôr Eleni
Llywodraethu ac Atebolrwydd	4	4 ↔
Cymryd rhan mewn Gweithgareddau Gwella Ansawdd	3	3 ↔
Arfer Diogel ac Effeithiol yn Glinigol	3	3 ↔
Rheoli Risg ac Iechyd a Diogelwch	3	3 ↔
Delio â Phryderon a Rheoli Digwyddiadau	3	3 ↔

Mae'r sgoriau yn y tabl uchod wedi'u seilio ar y matrices canlynol:

1	2	3	4	5
Dynodwyd fel rhywbeth y mae'n rhaid i ni ymdrin ag ef ar frys	Dynodwyd fel rhywbeth y mae arnom angen ei wneud ac mae cynlluniau'n cael eu datblygu ar gyfer hyn	Rydym yn gwneud hyn, ond dynodwyd nifer o fylchau ac mae angen adolygu cynlluniau presennol	Mae hyn wedi cael ei gynnwys yn ein harferion arferol. Rydym yn gwneud cynnydd yn y maes hwn	Rydym wedi bod yn gwneud hyn ers peth amser, wedi gwella'n barhaus a rhannu dysg

O ran y safonau allweddol, mae'r Pwyllgor Archwilio wedi gofyn am adolygiad pellach ar elfennau o'r safonau Arfer Diogel ac Effeithiol yn Glinigol a Delio â Phryderon a Rheoli Digwyddiadau er mwyn cael sicrwydd pellach bod y materion yn cael sylw yn erbyn cynnydd disgwylidig.

Yn ogystal â'r uchod, mae'r sefydliad yn adolygu cynnydd yn erbyn y safonau â'r Grwpiau Rhaglen Glinigol. Adroddir ar gynnydd yn erbyn safonau'r GRhG yn chwarterol i'r Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch a thynnir sylw at unrhyw GRhG nad yw'n gwneud cynnydd digonol. Bydd sgoriau ar gyfer y Grwpiau Rhaglen Glinigol yn wahanol i'r Safonau Corfforaethol gan eu bod yn canolbwyntio ar sut mae polisïau a systemau'n gweithio ym mhob un o'u meysydd.

Adroddir ar yr hunanasesiad yn erbyn y Safonau uchod a'r modiwl Llywodraethu ac Atebolrwydd yn y Cyfrifon Blyneddol ar gyfer 2012/2013 fel rhan o [Ddatganiad Llywodraethu'r Bwrdd Iechyd](#).

Mae ein prosesau wedi tynnu sylw at feysydd allweddol sydd angen eu gwella ar draws rhai o'n safonau, a rhoddir manylion am y rhain yn yr adran Edrych Ymlaen (Tudalen 52)

Archwilio ac Effeithiolrwydd Clinigol

Mae Effeithiolrwydd Clinigol yn derm cyffredinol y gellir ei ddisgrifio'n syml fel 'gwneud y pethau cywir, ar yr adeg gywir i'r claf cywir'. Mae'r Bwrdd Iechyd yn cefnogi diwylliant o effeithiolrwydd clinigol mewn nifer o ffyrdd megis annog staff i gwestiynu'r hyn a wnânt, adolygu canlyniadau cleifion, gwneud newidiadau neu awgrymiadau i wella arferion ac felly arwain at welliannau mewn gofal cleifion a phrofiadau cleifion. At hynny, mae gweithredu arferion wedi'u seilio ar dystiolaeth (megis darganfyddiadau ymchwil) yn hanfodol fel sylfaen i ddarparu gofal cleifion diogel ac effeithiol, ac i'w gefnogi.

Mae Archwilio Clinigol yn ffordd o ddarganfod a yw gofal yn bodloni'r safonau y cytunwyd arnynt, boed y rheiny'n rhai a osodwyd yn genedlaethol neu'n lleol. Mae'n gyfle i staff gofal iechyd fyfyrion ar arferion clinigol i gefnogi ac annog gwelliannau a darparu canlyniadau gofal a thriniaeth o ansawdd gwell i gleifion.

Yn ogystal ag archwiliad clinigol lleol, yn 2012, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru y [Cynllun archwiliad clinigol cenedlaethol ac adolygu canlyniadau ar gyfer 2012/13](#). Canlyniadau archwiliadau clinigol ac adolygiadau canlyniadau yw un o'r prosesau creiddiol ar gyfer asesu ansawdd gwasanaethau gofal iechyd yng Nghymru, ac o gadarnhau sut maent yn cymharu â'r gwasanaethau gorau a ddarperir mewn mannau eraill.

Er mwyn datblygu'r Bwrdd Iechyd fel sefydliad dysgu, a'i gynnal, mae'n hanfodol bod staff y Bwrdd Iechyd yn cael cyfle i gyfrannu at archwiliadau clinigol cadarn a rheolaidd i fesur ansawdd ei wasanaethau yn erbyn safonau sy'n gwella'n gyson.

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi ymgymryd â rhai prosiectau archwilio clinigol ar draws y sefydliad cyfan, a gafodd eu blaenoriaethu yn dilyn pryderon gan gleifion a'u teuluoedd. Mae'r rhain yn cynnwys Cydsyniad, Cadw Cofnodion, y Claf sy'n Dirywio a Chynllunio i Ryddhau. Ymgwymerwyd ag archwiliadau cychwynnol yn 2012 ac maent yn cael eu hail archwilio yn ystod 2013. Mae'r Grŵp Archwilio Clinigol yn derbyn darganfyddiadau'r archwiliadau hyn ac mae'r Is-Bwyllgor Effeithiolrwydd Clinigol yn cael gwybod amdanynt ar ran y Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch. Yn y dyfodol, er mwyn atgyfnerthu trefniadau llywodraethu, bydd mwy o fanylion am ddarganfyddiadau archwiliadau clinigol cenedlaethol a chorfforaethol yn cael eu rhannu'n fwy cynhwysfawr yn uniongyrchol trwy'r Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch.

Mae bob GRhG hefyd wedi cynhyrchu Rhaglen Archwiliad Clinigol sy'n ymgorffori eu blaenoriaethau lleol.

Isod, ceir enghreifftiau o newid mewn arferion o ganlyniad i weithgareddau archwilio clinigol:

Archwiliad o Wasanaeth Strôc Orthoptig: O ganlyniad i'r archwiliad hwn, mae'r Adran Orthoptig wedi cychwyn asesiadau ar y cyd ag aelodau eraill o'r tîm strôc, gan gyfuno sgiliau er budd y claf.

Aros neu Wastraffu: Mewnbwn Arbenigol yn yr Uned Feddygol Lem: Tynnodd yr archwiliad hwn sylw at bwysigrwydd mewnbwn arbenigol amserol i gynnal ansawdd gofal a llif cleifion.

Archwiliad Cenedlaethol o Ddementia: mae hwn wedi arwain at ddatblygu llwybr gofal amlbroffesiwn i gleifion â dementia sy'n cael eu derbyn i ward gyffredinol lem.

Lleoliad Tiwb Nasogastrig: O ganlyniad i'r archwiliad, sefydlwyd rhaglen hyfforddi Tiwb Nasogastrig, cytunwyd ar brotocol ac fe'i dosbarthwyd, ynghyd ag adroddiad wedi'i godio i gael ei ddefnyddio gan Radiolegwyr i ddiffinio lleoliad y tiwb a'i ddefnyddio'n ddiogel.

Archwiliad Mewnol

Mae archwiliad mewnol yn swyddogaeth sicrwydd annibynnol o fewn y Bwrdd Iechyd. Cytunir ar gynllun archwiliad mewnol wedi'i seilio ar risg bob blwyddyn ac mae'n cael ei fonitro gan y Pwyllgor Archwilio. Y llynedd, cynhaliwyd 29 adolygiad gwahanol a dderbyniodd sicrwydd yn amrywio o uchel, sylweddol, cyfyngedig ac

mewn un achos, dim sicrwydd. Roedd yr achos hwn yn ymwneud â Gofal Preswyl Ychwanegol i glaf ag Anableddau Dysgu, pan ddarganfuwyd nad oedd y claf wedi cael y gofal a oedd wedi cael ei gynllunio.

Cafodd yr adolygiad yn ymwneud â gweithredu gwersi a ddysgwyd o gwynion sicrwydd cyfyngedig, gan nad oedd dogfennau a oedd yn cael eu cadw gan Grwpiau Rhaglen Glinigol yn cofnodi gwersi a ddysgwyd, ac unrhyw newidiadau mewn arferion/prosesau, yn ddigon da.

Cafodd yr adolygiad yn ymwneud â hyfforddiant statudol a gorfodol hefyd sicrwydd cyfyngedig, gan fod y nifer a oedd yn mynychu hyfforddiant gorfodol, fel y diffiniwyd gan y Bwrdd Iechyd, yn is na'i darged disgwyledig.

Cafodd yr adolygiad yn ymwneud ag Iechyd a Diogelwch sicrwydd cyfyngedig gan nad yw'r Bwrdd Iechyd yn blaenoriaethu pob agwedd ar Iechyd a Diogelwch yn ddigon da ac am nad yw'r trefniadau llywodraethu sy'n is na lefel y Bwrdd yn ddigon trwyadl.

Mae gan yr holl adolygiadau gynllun gweithredu y cytunwyd arno, gydag amserlenni wedi'u dynodi ar gyfer cwblhau'r camau. Mae'r Pwyllgor Archwilio yn cael adroddiadau ar gynnydd yn erbyn amserlenni, ac mae'n eu monitro.

Y Pennaeth Archwiliadau Mewnol sy'n rhoi'r farn derfynol ar ba mor ddigonol yw systemau rheoli mewnol y Bwrdd Iechyd, mewn adroddiad blynyddol, adroddir arno i'r Pwyllgor Archwilio - y farn a roddwyd oedd sicrwydd cyfyngedig.

Hanfodion Gofal

Mae Hanfodion Gofal yn cyfeirio at y safonau canlynol sy'n cael eu harchwilio yn defnyddio pecyn ar-lein. Mae'n edrych ar brofiadau cleifion sy'n cael eu dewis ar hap. Mae'n helpu i ddynodi tueddiadau ac mae'n galluogi Prif Nyrsys Wardiau a thimau i ddynodi meysydd o arfer da a chyfleoedd ar gyfer gwella a ddangosir drwy gynlluniau gweithredu lleol.

Y safonau yw:

- Cyfathrebu a Gwybodaeth
- Parchu Pobl a Pherthnasoedd
- Sicrhau Diogelwch
- Hybu Annibyniaeth
- Cwsg, Gorffwys a Gweithgareddau
- Sicrhau Cyfforddusrwydd, Lleddfu Poen
- Hylendid Personol, Ymddangosiad a Gofal Traed
- Bwyta ac Yfed
- Hylendid ac Iechyd y Geg
- Anghenion o ran defnyddio'r Toiled
- Atal Briwiau Gwasgu

Mae'r tair safon â'r sgôr **uchaf** o safbwynt y claf/defnyddiwr yn gyson ag archwiliad y llynedd.

Safon Hanfodion Gofal	Sgôr Profiad Defnyddiwr
Safon 1: Cyfathrebu a Gwybodaeth	96%
Safon 7: Sicrhau Cyfforddusrwydd a Lleddfu Poen	98%
Safon 8: Hylendid Personol a Gofal Traed	97%

Roedd y tri sgôr **isaf** o safbwynt y defnyddiwr hefyd yr un rhai â'r rhai yn archwiliad y llynedd, ac mae pob un o'r tair safon wedi gweld gostyngiad yn y sgôr o 1% i 2%.

Safon Hanfodion Gofal	Sgôr Profiad Defnyddiwr
Safon 6: Cwsg, Gorffwys a Gweithgarwch	90%
Safon 10: Hylendid ac Iechyd y Geg	87%
Safon 12: Atal Briwiau Gwasgu	91%

Mae gwaith ar y gweill i wella'r meysydd hyn ar lefel Ward trwy'r rhaglen Trawsnewid Gofal.

Cafodd yr adroddiad blynyddol ei derbyn a'i hystyried gan yr Is-Bwyllgor Gwella Profiad Defnyddwyr y Gwasanaeth ar ran y Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch ym mis Mehefin 2013.

Metrigau Gofal

Mae metrigau gofal yn rhan o Hanfodion Gofal. Pecyn ar-lein ydyw sy'n galluogi meysydd clinigol i gasglu data mewn amser real. Mae hyn yn helpu timau rheng flaen i gymryd perchnogaeth a gwella profiad y claf.

Ar hyn o bryd, mae 143 maes clinigol yn y Bwrdd Iechyd, sy'n cynnwys pob ward cleifion mewnol (mewn ysbytai llym ac ysbytai cymuned), Unedau Gofal Critigol, Adrannau Gofal Brys, Adrannau Cleifion Allanol Cyffredinol ac unedau dydd o bob Grŵp Rhaglen Glinigol, yn bwydo data eu hunain i'r Modiwl Metrigau Gofal, sy'n bwydo i'r Dangosfwrdd Nyrsio a Bydwreigiaeth Cymru Gyfan.

Y dangosyddion Metrigau Gofal Cenedlaethol presennol yw:

1. Canran cydymffurfio â hylendid dwylo (Byw)
2. Briwiau gwasgu a gafwyd mewn gofal iechyd (Byw)
3. Sgôr maeth wedi'i gwblhau a chamau priodol wedi'u cymryd (Byw)
4. Cwynion am ofal nyrsio (dan adolygiad - Cymru Gyfan)

Mae gwerth metrigau gofal yn cael ei gydnabod yn Adroddiad Francis (2013) a byddwn yn parhau i ymgorffori'r dangosyddion hyn i adroddiad Ansawdd a Diogelwch y Bwrdd.

Ar hyn o bryd, nid oes metrigau gofal ar gyfer Gofal Cychwynnol yn y pecyn archwilio cenedlaethol hwn.

Crynodeb o ymchwiliadau ac adolygiadau allanol a adroddwyd yn 2012/13

Gan ein bod yn gorff cyhoeddus statudol, rydym yn destun i raglen gadarn o asesu, archwilio ac adolygu allanol. Mae hyn er mwyn sicrhau ein bod yn bodloni'n

dyletswyddau statudol a deddfwriaethol, ein bod yn dynodi meysydd sydd angen eu gwella ac yn sicrhau bod ein systemau a'n gweithdrefnau mewnol yn addas i'w diben.

Mae'r adran hon yn rhoi crynodeb o ddarganfyddiadau ymchwiliadau ac adolygiadau allanol yn benodol i'r Bwrdd Iechyd a gyhoeddwyd yn 2012/13.

Gellir cael gafael ar yr adroddiadau llawn trwy'r cysylltiadau i wefannau Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru isod:

[Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru](#)

[Swyddfa Archwilio Cymru](#)

Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru

Gwiriad ar Hap heb Rybudd gan Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru (AGIC) i Lanweithdra ac Urddas a Gofal Hanfodol mewn Ysbyty, Rhagfyr 2011 (Ysbyty Glan Clwyd)

Mae Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru yn cynnal rhaglen dreigl reolaidd o Wiriadau ar Hap heb Rybudd i Lanweithdra ac Urddas a Gofal Hanfodol mewn Ysbyty mewn Sefydliadau Iechyd ledled Cymru. Ar 14eg a 15fed Rhagfyr 2011, bu Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru yn Ysbyty Glan Clwyd, gan ymweld â 6 ward, a derbyniwyd yr adroddiad ym mis Mai 2012.

Yn gyffredinol, gwelwyd bod staff yn darparu gofal o safon dda mewn modd sensitif. Mae Matronau yn y Bwrdd Iechyd bellach wedi cynnal 70 adolygiad gan gymheiriaid; maent yn defnyddio dull tebyg o astudiaeth arsylwadol i ddynodi arfer da ac i ymdrin â phryderon.

Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru - Adolygiad IR(ME)R

Yn ystod mis Tachwedd 2012, cynhaliodd yr AGIC Arolwg yn Ysbyty Maelor Wrecsam yn unol â'r Rheoliadau Ymbelydredd Ïoneiddio (Amlygiad Meddygol) (IR(ME)R). Amcan yr arolwg oedd asesu cydymffurfiad yr Adran Radiograffeg ag IR(ME)R ar gyfer delweddu diagnostig.

O ganlyniad i'r archwiliad, rhoddodd AGIC sicrwydd bod yr Adran Radioleg yn Ysbyty Maelor Wrecsam ac, yn fwy cyffredinol, y Bwrdd Iechyd, yn cydymffurfio'n gyffredinol ag IR(ME)R.

Adolygiad Annibynnol o Ofal Cleifion yn Ysbyty Glan Clwyd gan Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru

Yn 2011 estynnodd Prif Weithredwr y Bwrdd Iechyd wahoddiad i AGIC gynnal adolygiad annibynnol o'r gofal a ddarparwyd yn Ysbyty Glan Clwyd.

Cododd hyn yn rhannol mewn ymateb i adroddiad gan Ombwdsman Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a oedd wedi mynegi pryderon difrifol am ofal yn Ysbyty Glan Clwyd.

Cychwynnodd yr Adolygiad Annibynnol ym mis Chwefror 2012 a derbyniodd y Bwrdd Iechyd yr adroddiad ym mis Rhagfyr 2012. Tynnodd sylw at y ffaith bod Ysbyty Glan Clwyd yn gweithio hyd eithaf ei allu i ddarparu, gyda staff ymroddedig sy'n gweithio dan gryn bwysau. Roedd staff yn broffesiynol yn y ffordd yr oeddent yn delio â chleifion ac roedd gofal yn cael ei ddarparu mewn ffordd dosturiol, oedd yn cynnal urddas cleifion. Fodd bynnag, roedd angen gwneud mwy o waith i sicrhau bod gofal cleifion o'r safon uchaf yn cael ei gyflawni yn yr Ysbyty.

Mae rheolwr safle ysbyty wedi cael ei benodi i wella llif cleifion drwy'r ysbyty ac mae trefniadau newydd ar gyfer cynllunio rhyddhau yn helpu i leddfu'r pwysau.

Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru - Adolygiad Allanol Annibynnol o Drefniadau Ansawdd a Diogelwch ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.

Cynhaliodd yr Arolygiaeth adolygiad o drefniadau llywodraethu clinigol a roddwyd yn eu lle gan y Bwrdd Iechyd i sicrhau ansawdd a diogelwch gofal cleifion.

Cychwynnodd y gwaith rhagarweiniol ym mis Tachwedd 2012, ac mae'r darganfyddiadau wedi cael eu bwydo i adolygiad ar y cyd a gynhaliwyd gan yr Arolygiaeth a Swyddfa Archwilio Cymru i effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Bwrdd, a gyhoeddwyd ym mis Mehefin 2013.

[Adolygiad ar y Cyd rhwng Swyddfa Archwilio Cymru \(SAC\) ac Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru - Adolygiad o drefniadau llywodraethu ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.](#)

Ym mis Mawrth 2013, cytunodd SAC ac AGIC i gynnal adolygiad at y cyd i edrych ar drefniadau corfforaethol, clinigol ac ariannol y Bwrdd ac i asesu a ydynt yn briodol, yn gweithredu'n effeithiol ac yn ddigonol i sicrhau ansawdd, diogelwch a chynaliadwyedd gwasanaethau ar gyfer y boblogaeth a wasanaethir gan y Bwrdd Iechyd.

Dynododd yr adroddiad nifer o ddiffygion arwyddocaol yn systemau rheoli a llywodraethu'r Bwrdd. Mae'r Bwrdd wedi'u cydnabod ac wedi'u derbyn. Mae camau brys ar y gweill i ymdrin â'r materion hyn yn llawn.

Swyddfa Archwilio Cymru

Asesiad Strwythuredig

Adolygodd SAC Flwyddyn Tri o'r Asesiad Strwythuredig, ac adroddwyd arni. Mae'r Asesiad Strwythuredig yn edrych i weld a oes gan y Bwrdd Iechyd drefniadau cywir i sicrhau llywodraethu da.

Tynnodd yr asesiad sylw at sefyllfa ariannol ansicr y Bwrdd Iechyd a bod camau'n cael eu cymryd i gynllunio a rheoli'r cyllid mewn ffordd gadarn a chynaliadwy.

Roedd yn cydnabod bod trefniadau llywodraethu'n parhau i esblygu ond bod angen cymryd camau brys mewn rhai meysydd allweddol yn cynnwys strategaeth a chynllunio, sicrhau bod arweinyddiaeth glinigol yn cael ei hymgorffori a chryfhau gwybodaeth rheoli.

Trawsnewid Gofal Heb ei Drefnu a Rheoli Cyflyrau Cronig

Cynhaliodd Swyddfa Archwilio Cymru adolygiad rhwng mis Ionawr 2012 a mis Ebrill 2012 o'r prif feysydd rhyngberthynol rhwng Rheoli Cyflyrau Cronig a Gofal Heb ei Drefnu.

Casglodd yr adroddiad a dderbyniwyd gan y Bwrdd Iechyd ym mis Rhagfyr 2012 bod gwasanaethau gofal heb ei drefnu yn parhau dan bwysau tra bod gwasanaethau cyflyrau cronig yn ddarniog a heb gael eu datblygu'n ddigonol.

Mae cynllun gweithredu wedi'i ddatblygu i fonitro gwelliannau.

Y Defnydd o Feddygon Locwm

Cynhaliodd SAC adolygiad yn ystod 2012-13 a derbyniodd y Bwrdd Iechyd yr adroddiad ym mis Mawrth 2013. Casglodd yr adroddiad, er bod y Bwrdd Iechyd yn defnyddio meddygon locwm i gynnal gwasanaethau, bod yr dull presennol o weithredu yn cynrychioli gwerth gwael am arian, yn peri rhai risgiau i ansawdd y gwasanaethau ac nad yw'n ymdrin â'r sefyllfa mewn ffordd strategol.

Mae'r prif gamau sy'n cael eu datblygu yn awr yn cynnwys gweithio â'r Ddeoniaeth i ddatblygu rhaglenni hyfforddi a rennir a gwella recriwtio hyfforddeion a datblygu rhwydwaith gofal llym ledled Gogledd Cymru.

Caffael Gwasanaethau Ymgynghorol, Adborth Lleol ac Adroddiad Cymru Gyfan

Derbyniodd y Bwrdd Iechyd yr adroddiad ym mis Chwefror 2013 a dynododd dri argymhelliad yn ymwneud â dogfennaeth ffurfiol ar gyfer penodiadau, trefniadau monitro contractau a gwerthuso ar ôl contractau.

Mae'r Bwrdd Iechyd yn ymdrin â'r materion pwysig hyn yn awr er mwyn sicrhau bod y systemau a phrosesau priodol yn eu lle.

Rheoli Haint

[Adolygiad o Drefniadau Llywodraethu, Strwythurau a Systemau ar gyfer Atal a Rheoli Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd \(Saesneg yn unig\)](#)

Ym mis Mai, gwnaethom ofyn i'r Athro Brian Duerden, Athro Emeritws Microbioleg Feddygol ym Mhrifysgol Caerdydd, i gynnal adolygiad trylwyr, annibynnol ac arbenigol o'n trefniadau rheoli heintiau.

Gwnaethom hyn oherwydd bod gennym bryderon nad oedd ein systemau i fonitro a rheoli materion sy'n ymwneud â rheoli heintiau yn gweithredu yn gyson nac yn effeithiol ac roedd hyn yn golygu ein bod wedi bod yn araf wrth nod achosion *Clostridium Difficile* yn Ysbyty Glan Clwyd.

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi rhoi cynllun gwella ar waith i sicrhau na fydd y sefyllfa hon yn digwydd eto.

Cronfa Risg Cymru

Cronfa Risg Cymru yw'r corff indemnio ar gyfer y GIG yng Nghymru. Mae Cronfa Risg Cymru yn monitro'r safonau gofal rydym yn eu darparu mewn tri maes clinigol 'risg uchel'. Dangosir sgoriau 2012/13 isod. Mae'r Bwrdd wedi gallu cael sicrwydd trwy'r drefn hon bod y systemau a pholisïau creiddiol yn eu lle ac yn cael eu defnyddio yn ymarferol yn y meysydd clinigol risg uchel hyn. Mae'r tri maes bellach wedi cynhyrchu cynllun gweithredu mewn ymateb i feysydd sydd angen eu gwella ac mae'r rhain yn cael eu monitro gan yr Is-Bwyllgor Rheoli Risg.

Rhif Safon/ Maes Clinigol	Teitl	Sgôr Meini Prawf Tystiolaeth	
		2012	2013
CA1	Mamolaeth	96%	96%
CA2	Gwasanaethau'r Adran Llawdriniaeth (theatrau)	89%	94%
CA3	Gwasanaethau'r Adran Achosion Brys	96%	97%

Safonau Data Clinigol

Mae data clinigol yn cael ei gasglu trwy ddehongli'r diagnosis a'r driniaeth a gofnodir yn nodiadau achos y claf, a chodio hyn ar y system gweinyddu cleifion yn unol â safonau rhyngwladol. Mae hyn yn caniatáu i'r gwasanaeth iechyd ddynodi nifer y cleifion y mae wedi'u trin, y cyflyrau yr oedd arnynt angen gofal ar eu cyfer a'r mathau o driniaeth a roddwyd.

Yn ogystal â'n galluogi i fesur gweithgarwch, mae hyn yn ffynhonnell werthfawr o ddata ar gyfer mesur tueddiadau iechyd, rhagweld anghenion i'r dyfodol, cynllunio gwasanaethau a hefyd ar gyfer archwilio clinigol ac ymchwil. Enillodd y Bwrdd wobwr genedlaethol am ansawdd data yn 2013.

Yn seiliedig ar y mynegai Ansawdd Data CHKS, ar gyfer y 12 mis at fis Chwefror 2013, perfformiodd y Bwrdd Iechyd fel a ganlyn:

- 81.4 yn erbyn cyfoedion Cymru gyfan o 52.1
- 81.4 yn erbyn cyfoedion allanol o 89.6 (Ymddiriedolaethau penodol o Loegr)

Y tîm yn derbyn eu gwobr gan Reolwr Gyfarwyddwr CHKS

Sicrhau darpariaeth gwasanaethau o safon mewn Gofal Cychwynnol

Meddygfeydd

Mae rhaglen dreigl 3 blynedd o ymweliadau sicrhau ansawdd â phob meddygfa yng Ngogledd Cymru yn ei lle ers mis Ionawr 2011.

Meddygfeydd			
Nifer y meddygfeydd yng Ngogledd Cymru (ar 1af Ebrill 2012)	119		
	Gorllewin 38	Canolog 36	Dwyrain 45
Nifer y meddygfeydd a ymwelwyd hyd yma yn defnyddio'r system newydd			
	Gorllewin 20	Canolog 17	Dwyrain 22
2011 - cychwynnodd yr ymweliadau yn Ion '11	10	10	10
2012/13 (hyd at Ion 13)	10	7	12
Nifer y meddygfeydd sy'n aros am ymweliad rhwng Ionawr a Rhagfyr 2013	65		
	Gorllewin 18	Canolog 19	Dwyrain 23

Yn ogystal â'r rhaglen dreigl o ymweliadau, mae gofyn i feddygfeydd gwblhau'r Pecyn Hunanasesu Arferion Llywodraethu Clinigol Cymru Gyfan (CGPSAT) yn flynyddol.

Cynlluniwyd CGPSAT i annog meddygfeydd i fyfrio ar y systemau sydd ganddynt a'u hasesu er mwyn hwyluso darpariaeth ymarfer diogel ac effeithiol.

Hyd at fis Chwefror 2013, roedd mwy o feddygfeydd yng Ngogledd Cymru wedi cwblhau neu wrthi'n cwblhau asesiadau nac unrhyw Fwrdd Iechyd arall.

Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn: [Pecyn Hunanasesu Meddygon Teulu](#)

Mewn meddygfeydd, mae'r Bwrdd Iechyd yn mesur dangosyddion allweddol o ansawdd y gofal trwy ddefnyddio fframwaith y cytunwyd arno'n genedlaethol (Fframwaith Ansawdd a Chanlyniadau (QOF)).

Cafodd meddygfeydd ledled Gogledd Cymru sgoriau uchel, sy'n dangos bod y gofal sy'n cael ei ddarparu ganddynt yn ddiogel ac yn briodol. Mae'r Bwrdd Iechyd yn darparu cefnogaeth rhoi presgripsiwn trwy fferyllwyr a thechnegwyr fferyllfa i bob meddygfa yn y Bwrdd Iechyd i sicrhau bod cleifion yn cael y gorau o'u meddyginiaethau.

Mae'r Bwrdd Iechyd hefyd yn darparu cefnogaeth a chynngor proffesiynol i nyrsys meddygfeydd ac yn helpu meddygfeydd i ymdrin ag unrhyw bryderon parthed y rolau hyn.

Cynigir cefnogaeth hefyd â datblygiad proffesiynol nyrsys sy'n gweithio mewn cartrefi nyrsio ledled Gogledd Cymru.

Mae gweithredu'r Fframwaith Safon Aur (GSF) mewn gofal cychwynnol, ar gyfer gofal lliniarol gyda chefnogaeth Cancer Macmillan, wedi helpu timau lleol i ddarparu gofal o ansawdd uchel ar ddiwedd bywyd.

Meddygfa Parc Borrass yn Wrecsam yw'r feddygfa gyntaf yng Nghymru i gael yr Achrediad Gofal Cychwynnol 'Anelu am Aur', a byddant yn derbyn gwobr gwarantu ansawdd am ofal lliniarol yn eu meddygfa.

Cynrychiolydd o'r Ganolfan Fframwaith Safon Aur yn cyflwyno'r wobwr i'r tîm

Fferylliaeth Gymunedol

Mae gan Fferylliaeth Gymunedol hefyd raglen sicrhau ansawdd yn seiliedig ar risg. Datblygwyd a chymeradwywyd hunanasesiad Practis Fferylliaeth Gymunedol Cymru gyfan gan Fferylliaeth Gymunedol Cymru yn ystod 2012 a gofynnwyd i feddygfeydd ei gwblhau. Defnyddir yr offer fel gwaelodlin i adolygu fferyllfeydd cyn dechrau ar raglen ymweld a adolygwyd yn 2013.

Cynhaliwyd llai o ymweliadau â meddygfeydd ers Mai 2012, oherwydd gallu staff priodol i ymgymryd â'r ymweliadau. Cynhaliwyd 32 o ymweliadau hyd at Chwefror 2013 (10 yn y Gorllewin, 4 Canolog a 18 yn y Dwyrain). Er mwyn cwrdd â manyleb rhaglen Sicrhau Ansawdd Fferylliaeth, roedd angen ymweld â 28 fferyllfa erbyn Mawrth 2013 (Mae angen ymweld â 62 fferyllfa sy'n weddill dros y 3 blynedd nesaf).

Deintyddfeydd

Mae fframwaith cadarn yn ei le ar gyfer adolygu safonau proffesiynol o fewn Gwasanaethau Deintyddol Cyffredinol. Mae lechyd Cyhoeddus Cymru yn cefnogi hyn, ac mae'n cynnwys Hunan-asesiad Sicrhau Ansawdd blynyddol. Mae prosesau hefyd yn eu lle i fonitro cydymffurfiaid â manylebau ansawdd cytundebol sy'n cynnwys ymweliadau â deintyddfeydd a mynd ar drywydd pryderon.

Mae Deintyddfeydd yn destun i adolygiadau cytundeb canol a diwedd blwyddyn a all gynnwys ymweliad os yn briodol.

Optometryddion

Nid oes rhaglen sicrwydd ansawdd safonol ar gyfer optometreg. Asesir optometryddion sy'n ceisio achrediad Cynllun Gofal Llygaid Cymru gan Brifysgol Caerdydd.

Mae'r Bwrdd yn derbyn Adroddiad Gwellu Gofal Cychwynnol blynyddol. Gellir dod o hyd i'r adroddiad cyfredol am y cyfnod rhwng Ebrill 2012 – Chwefror 2013 yn:

[Adroddiad Gwella Gofal Cychwynnol](#) ac fe'i ystyriwyd yng Nghyfarfod y Bwrdd ym mis Ebrill 2013. Mae'r adroddiad yn nodi bod mwy o waith i'w wneud i fesur canlyniadau ansawdd mewn Gofal Cychwynnol ac mae'n rhestru'r blaenoriaethau ar gyfer gweithredu.

Y Gweithlu

Ewch i'r adran arolwg staff am wybodaeth bellach ynghylch barn staff ar dudalen 47

Rydym yn ceisio sicrhau ansawdd gofal trwy recriwtio, cadw a datblygu gweithlu â sgiliau cywir a'r nifer gywir o ohonynt. Mae ein dull o weithredu yn golygu:

- Cynllunio gweithlu i nodi anghenion y dyfodol
- Strategaethau recriwtio ac ymarferion effeithiol, gan gynnwys y gwiriadau cyn recriwtio angenrheidiol
- Trefnu dyletswyddau staff ar sail niferoedd staffio diogel
- Hyfforddiant gorfodol craidd
- Gwerthusiadau
- Datblygiad personol
- Gweithlu iach

Proffil Gweithlu

Mae'r tabl isod yn dangos niferoedd y gweithlu ar ddechrau ac ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r ffigyrau'n dangos mai'r un grŵp staff mwyaf yn y Bwrdd lechyd yw'r nyrsys a'r bydwagedd.

Staff mewn Swydd yn ôl Grŵp Staff	Cyfrif Aseiniad ar 1af Ebrill 2012 ¹	Cyfrif Aseiniad ar 31ain Mawrth 2013
Gwyddonol a Thechnegol Proffesiynol Ychwanegol	752	717
Gwasanaethau Clinigol Ychwanegol	3055	3222
Gweinyddol a Chlercyddol	3009	2813
Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i lechyd	1013	980
Ystadau ac Ategol	1622	1540
Gwyddonwyr Gofal lechyd	285	234
Meddygol a Deintyddol	1253	1265
Nyrsio a Bydwagedd Cofrestredig	5685	5760
Myfyrwyr	12	8
Cyfanswm	16686	16539

¹ Cyfrif Aseiniadau yw'r nifer o swyddi a ddeler gan staff a gyflogir, oherwydd mae rhai staff yn dal mwy nag un swydd gyda'r Bwrdd lechyd.

Heriau Allweddol – Anawsterau Recriwtio

Rydym yn parhau i wynebu heriau recriwtio anodd ar draws nifer o grwpiau staff, ond yn benodol yn bryderus o ran recriwtio i'n gweithlu meddygol sydd wedi bod yn destun trafod ar lefel leol trwy amrywiaeth o bwyllgorau meddygol.

Gweithlu Meddygol a Deintyddol

Mae materion cenedlaethol a lleol yn effeithio ar allu'r Bwrdd Iechyd i recriwtio a chynnal ei Weithlu Meddygol.

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi gweithredu mewn sawl ffordd i leddfu'r broblem o recriwtio staff meddygol, gan gynnwys:

- Parhau i weithio gyda Deoniaeth Ôl-radd Cymru i sicrhau nad yw ei gynlluniau ail-gyflunio'n anafanteisio gogledd Cymru ac yn arwain at well recriwtio.
- Ymgyrchoedd recriwtio
- Cefnogaeth ar gyfer Prifysgol Bangor wrth wneud cais am gyllid i gynnal cydran academaidd a sefydliadol Ysgol Glinigol Gogledd Cymru
- Ymgysylltiad Clinigol yn natblygiad adolygiadau gwasanaeth
- Datblygiad modelau newydd o ddarparu gwasanaeth
- Ailgynllunio cwricwlwm (Prosiect C21) a ymgwymerir gan Brifysgol Caerdydd.

Gweithlu heb fod yn feddygol

Hefyd, nodwyd anawsterau recriwtio mewn grwpiau staff eraill megis Staff Proffesiynol Iechyd Cysylltiol sydd wedi bod yn arbennig o heriol mewn Therapi Galwedigaethol (Pediateg ac Anableddau Dysgu) a Therapi Iaith a Lleferydd (siaradwyr dwyieithog Cymraeg-Saesneg). Mae hyn yn darparu dangosydd o ran lle mae angen i ni edrych ar gymysgedd sgiliau staffio gwahanol a ffyrdd arloesol o ddarparu'n gwasanaethau'n wahanol i sicrhau gofal priodol i'n cleifion.

Datblygu Rolau Newydd, Wedi'u Newid a'u Hehangu

Gan ddefnyddio dull o weithredu a seiliwyd ar gymhwysedd, rydym yn gweithio i sicrhau bod ein gweithlu i'r dyfodol yn hyblyg ac yn gallu addasu mewn amgylchedd gofal sy'n newid. Datblygiad allweddol mewn sawl gwasanaeth yw'r Uwch Ymarferydd. Mae hwn yn faes cynnydd, yn enwedig mewn Nyrsio a Bydwreigiaeth a'r Proffesiynau Perthynol i Iechyd, lle mae'r rolau hyn wedi cael eu nodi fel rhan o ddatrysiad y gweithlu i'n problemau recriwtio meddygol a deintyddol.

Comisiynu Addysg

Yn GIG Cymru, mae gwaith cynllunio'n cael ei wneud i nodi anghenion recriwtio graddedigion y dyfodol yn y grwpiau staff proffesiynol canlynol: Meddygon, Deintyddion, Nyrsys, Bydwreagedd, Staff Proffesiynol Perthynol i Iechyd, Gwyddonwyr Gofal Iechyd, Seicolegwyr a Fferyllwyr. Ystyriwyd y niferoedd yng nghyd-destun ein strategaethau gweithlu, ymddeoliadau / trosiant staffio'r dyfodol a modelau darparu gwasanaethau i'r dyfodol y gwyddom amdanynt ynghyd â'r cyfyngiadau ariannol.

Gwerthuso ac Ailddilysu Meddygol

Yn Ionawr 2013, dechreuodd System Werthuso ac Ail-ddilysu Meddygol GIG Cymru, y mae'r Cyngor Meddygol Cyffredinol yn ei goruchwyllo yn y Bwrdd Iechyd. Mae Gwerthuso Meddygol yn adolygiad rheolaidd o gyflawniadau'r gorffennol gyda chynllunio adeiladol o ran cynnydd y dyfodol. Nid yw'n asesiad perfformiad, ond yn offeryn cadarnhaol ar gyfer datblygu sgiliau a gwybodaeth.

Gwerthuso Personol ac Adolygiadau o ran Datblygiad

Mae gwerthuso blynyddol yn ofynnol ar gyfer yr holl staff heb fod yn feddygol. Yn yr arolwg staff, dim ond 35% o staff a adroddodd iddynt gael gwerthusiad yn y flwyddyn ddiwethaf. Mae'r lefel hon o werthusiad yn wael ac mae'r Bwrdd Iechyd wedi gosod targedau gwella.

Hyfforddiant Statudol a Gorfodol

Mae'n ofynnol i'n holl staff fynychu hyfforddiant statudol a gorfodol. Cofnodir ac adroddir ar lefelau cydymffurfio i Bwyllgor Gweithlu a Datblygu Sefydliadol y Bwrdd. Mae'r rhain yn dangos bod angen gwelliant arwyddocaol i sicrhau y cyflawnir lefelau boddhaol.

Absenoldeb Salwch

Mae cyfraddau absenoldeb salwch yn ein gweithlu yn ddangoswr allweddol yr adroddir arni i'r Bwrdd ym mhob un cyfarfod. Y targed cenedlaethol yw 4.55%, ein perfformiad rhwng Mehefin 2012 a Mai 2013 oedd 5.17%. Rydym yn gweithio i leihau cyfraddau salwch ac wedi buddsoddi mewn gwasanaeth Cyngor Cyfrinachol sy'n Ymwneud â Gweithwyr (CARE) i gefnogi staff a rheoli absenoldeb salwch.

Lefelau Staffio Nyrsio a Bydwreigiaeth

Mae sicrhau cymysgedd sgil a lefelau staffio nyrsio priodol yn ein wardiau a'n hadrannau yn hanfodol i ddarparu gofal diogel, o ansawdd uchel a thosturiol. Mae hwn yn ddangosydd allweddol yn Fframwaith Sicrhau Ansawdd Nyrsio a Bydwreigiaeth y Bwrdd Iechyd, a gwnaed gwaith sylweddol yn y tair blynedd ddiwethaf i fodloni canllawiau cenedlaethol. Roedd hyn yn cynnwys archwiliad trylwyr o drefnu dyletswyddau ac adolygu cyllidebau ar draws wardiau ac adrannau i gwrdd â chanllawiau cytunedig. Mae'r Bwrdd Iechyd bellach yn cydymffurfio â Birth Rate Plus a bydd yn ymgymryd ag ailasesiad bob tair blynedd Birth Rate Plus Llywodraeth Cymru yng Ngorffennaf 2013. Bydd y darganfyddiadau hyn yn cael eu hadrodd i'r Bwrdd Iechyd yn Hydref/Tachwedd eleni.

Mae gwaith i ddarparu gwybodaeth i osod lleiafswm lefelau staffio nyrsio ar wardiau llym wedi datblygu dros y 12 mis diwethaf ar sail Cymru gyfan, fel y'i comisiynwyd gan Brif Swyddog Nyrsio (CNO) Cymru. Canlyniad hyn yw "Egwyddorion Arweinyddol i Gefnogi Lefelau Staffio Nyrsys Diogel ar Wardiau Ysbyty Llym a Byrddau Iechyd". Mae'n rhaid i'r rhain fod yn eu lle erbyn Ebrill 2014. Mae cydymffurfiaid llawn â'r canllawiau hyn yn her i'r Bwrdd Iechyd mewn rhai meysydd. Mae'r Bwrdd Iechyd yn disgwyl cadarnhad terfynol i'r dyraniad cyllid ychwanegol ar gyfer staffio nyrsys yn dilyn cyhoeddiad diweddar gan y Gweinidog Iechyd o £10 miliwn o gyllid ychwanegol ar gyfer staffio nyrsys yng Nghymru. Mae'r sefyllfa ar y wardiau a'r gymuned yn cael ei fonitro'n agos, â thimau uwch nyrsys yn archwilio'r rotas arfaethedig yn ddyddiol i sicrhau bod wardiau ac adrannau'n ddiogel yn glinigol i ddiwallu anghenion y cleifion.

Mae angen i lefelau staffio ystyried craffter a dibyniaeth cleifion. Mae'r CNO wedi comisiynu datblygiad nifer o offerynnau craffter a dibyniaeth ar draws Cymru. Defnyddir y rhain ar wardiau llym, yn y gymuned ac mewn gwasanaethau iechyd meddwl. Mae'r Bwrdd Iechyd yn gysylltiedig â'r gwaith cenedlaethol hwn ac yn treialu fersiwn electronig o'r offerynnau hyn ar sawl ward lem ar draws y sefydliad.

Sbardunau ansawdd

Mae sbardunau ansawdd yn helpu i ffurfio rhan arferol o fonitro ansawdd i'r Bwrdd Iechyd ac yn gweithredu fel system rybuddio gynnar i nodi gwasanaethau a all beri pryder.

Mae Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch y Bwrdd wedi edrych ar dystiolaeth sefydliadau eraill o ran yr hyn sy'n gwneud adroddiad ansawdd a diogelwch da. Bu'n gweithio i integreiddio'r holl wybodaeth allweddol mewn un adroddiad fel y byddwn yn y dyfodol yn gallu ateb y cwestiwn "Pa mor ddiogel yw ein gwasanaethau?" yn well.

Cynhwyswyd y sbardunau ansawdd hyn mewn adroddiad ansawdd a diogelwch ehangach y mae Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch y Bwrdd Iechyd wedi bod yn ei fonitro.

Dyma rai sbardunau ansawdd allweddol y mae'r Bwrdd Iechyd wedi bod yn eu monitro:

- Ffigyrau marwolaeth, y ffigyrau heb eu haddasu ac wedi'u haddasu o ran risg
- Cyfraddau cymhlethdodau'n dilyn llawdriniaeth
- Cyfraddau Rheoli Haint
- Cyfraddau Adrodd am Ddigwyddiadau
- Profiad y Claf a Defnyddwyr Gwasanaeth
- Pryderon a Chwynion
- Ymatebion Arolwg Staff

Y dangosyddion hyn yw rhai o'r cyfraddau a archwiliwyd yn drylwyr ac yn fanwl yn yr adroddiad Ansawdd a Diogelwch misol. Mae hyn yn helpu'r Bwrdd Iechyd i ganolbwyntio ar risgiau allweddol a meysydd i'w gwella.

Amserau Aros o Gyfeirio hyd cael Triniaeth

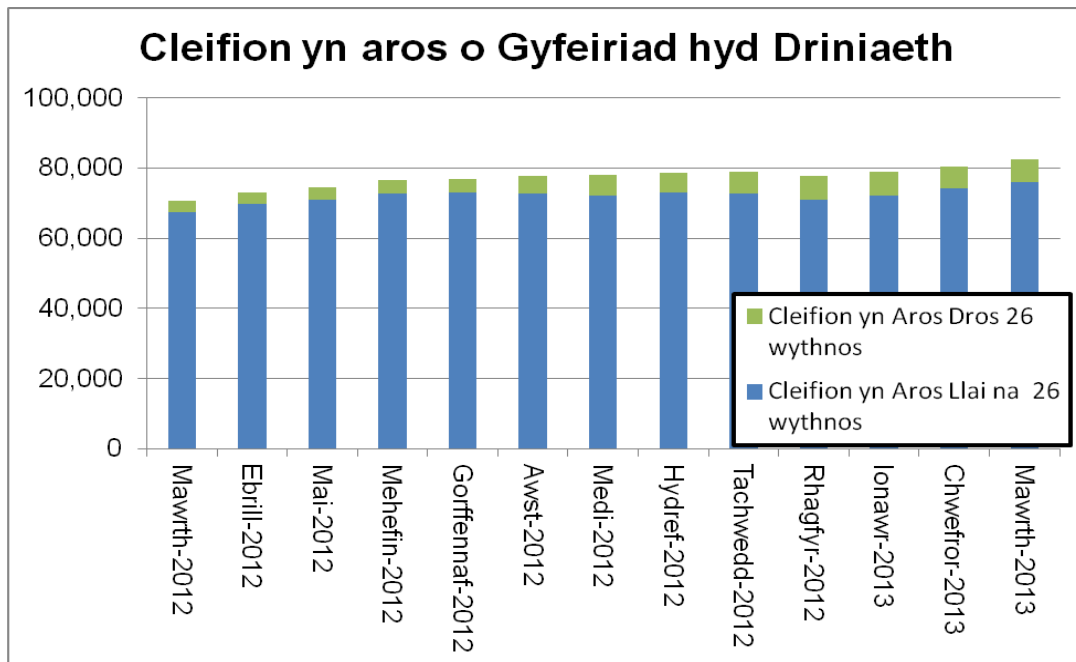
Dyma gyfanswm yr amser a arhoswyd o gyfeirio gan Feddyg Teulu neu ymarferydd meddygol arall am driniaeth ysbyty yn y GIG yng Nghymru ac mae'n cynnwys amser a arhoswyd am apwyntiadau, profion diagnostig, gwasanaethau therapi a derbyniadau cleifion mewnol neu achosion dydd. Y ddau darged ar gyfer Cymru yw:

- 95% o gleifion i'w trin o fewn 26 wythnos
- Ni ddylai'r un claf aros yn fwy na 36 wythnos

Dyma oedd perfformiad y Bwrdd Iechyd ar ddiwedd y flwyddyn:

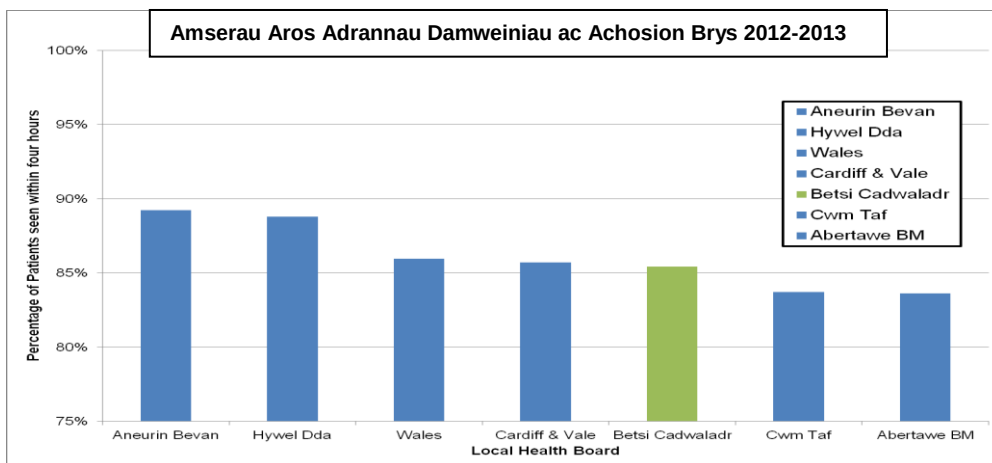
- 92.15% o gleifion yn aros llai na 26 wythnos
- 958 o gleifion yn aros am fwy na 36 wythnos

Mae hyn yn siom a digwyddodd oherwydd nad oedd yn gallu comisiynu llawdriniaethau dewisol a gynlluniwyd ychwanegol yn chwarter olaf y flwyddyn, ynghyd â'r pwysau ar welyau a arweiniodd at ganslo rhai llawdriniaethau, o ganlyniad i alwadau ar ofal brys. Dyma faes lle rydym yn benderfynol o wella ein perfformiad a gostwng amseroedd aros i gleifion.

Adran Ddamweiniau ac Achosion Brys

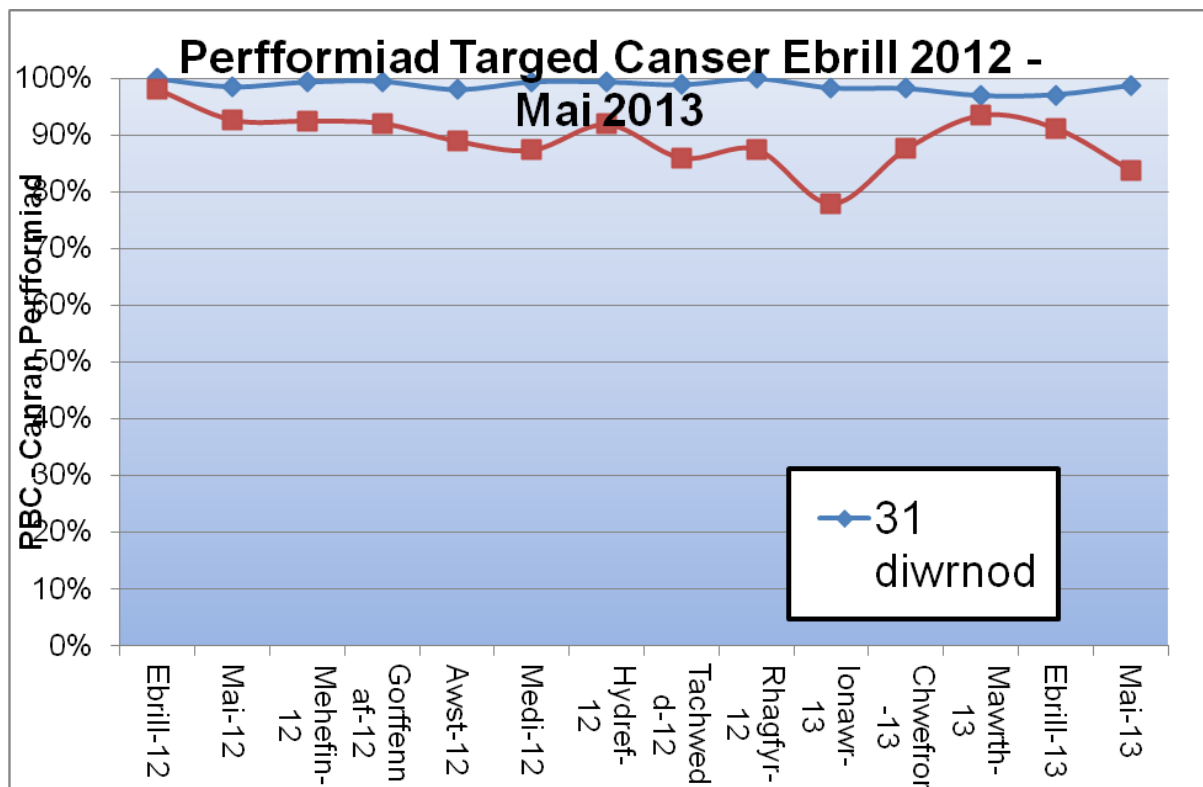
Ni ddylai cleifion aros am fwy na phedair awr hyd nes byddant yn cael eu trin, eu trosglwyddo neu eu derbyn i'r ysbyty. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, gwelwyd 85% o gleifion a fynychodd yr Adrannau Ddamweiniau ac Achosion Brys o fewn 4 awr, o gymharu â chyfartaledd Cymru o 86%.

Amserau Aros i Gleifion yr Amheuir bod ganddynt Ganser a Chleifion sydd wedi cael Diagnosis o Ganser

Mae angen i gleifion a amheuir bod ganddynt ganser dderbyn triniaeth o fewn 62 diwrnod. Bydd y cleifion hynny na amheuir bod ganddynt ganser, ond sydd yn mynd ymlaen i gael diagnosis o ganser, yn cael eu trin o fewn safon 31 diwrnod.

Mae'r siart canlynol yn dangos perfformiad yn erbyn y ddwy safon. Mae perfformiad wedi gwaethygu yn ystod y flwyddyn ac er i ni ddangos adferiad ers Ionawr, mae'r ffigyrau wedi syrthio'n ôl.

Byddwn yn parhau i adolygu adroddiadau o doriad unigol ar gyfer unrhyw driniaethau na ddarparwyd o fewn cyfyngiadau amser y safonau amserau aros. Mae ein hadolygiad o doriadau'n amlygu nad oes problemau systemig yn ein llwybrau rheoli, ond mae gwelliannau pellach bob amser yn bosibl. Pan fyddwn yn cofnodi'r niferoedd y toriadau yn y targedau cancer, bydd hyn yn bellaf oherwydd cyfyngiadau gallu yn ein hysbytai yn bennaf. Er mwyn mynd i'r afael â'r diffygion hyn, rydym wedi gweithredu mewn sawl ffordd, megis blaenoriaethu triniaeth cleifion cancer ar gyfer llawdriniaethau ac ymestyn oriau gwaith yn yr adran radiotherapi.

Hefyd ceir cyfleoedd pellach i wella arosiadau am ddiagnosteg. Rydym yn gweithio ar draws yr holl adrannau i sicrhau bydd unrhyw gyfeiriadau hwyr yn cael eu rheoli'n sydyn trwy systemau ysbyty. Bydd hyn yn gwella cyfleoedd i adrannau gydweithio i ddatrys problemau o ran llwybr y claf.

Darparu gwasanaethau diogel o ansawdd uchel a gwella deilliannau

Mae'r adran hon yn esbonio'r hyn rydym yn ei wneud i wella iechyd pobl Gogledd Cymru trwy iechyd cyhoeddus da, yn ogystal â darparu gwasanaethau diogel o ansawdd uchel. Mae hefyd yn disgrifio rhaglen waith 1000 o Fwyddau a Mwy sydd ar y gweill i wella diogelwch cleifion a lleihau niwed y gellir ei osgoi.

Mae Bwrdd Iechyd Lleol Prifysgol Betsi Cadwaladr yn ymrwymedig i wella iechyd a lles dinasyddion trwy iechyd cyhoeddus yn ogystal â thriniaeth ddiogel ac effeithiol.

Er mwyn cyflawni hyn, mae angen newid cynaliadwy a thymor hir i gyfrif am welliannau mewn meddyginiaethau, technoleg newydd a phoblogaeth sy'n heneiddio ac yn byw yn hŷn. Mae hyn yn golygu gweithio â chleifion, partneriaid a'r cyhoedd ehangach ar:

- rwystro, hunan-reoli a gwasanaethau yn y cartref, cydnabod swyddogaeth bwysig gofawyr wrth helpu i gynnal annibyniaeth yn y cartref
- canolfannau, partneriaethau a thimau iechyd a gofal cymdeithasol integredig
- clystyrau ysbyty, rhwydweithiau a gwasanaethau a leolir yn rhanbarthol
- arbenigeddau a gynlluniwyd a chyfuno gofal mewn canolfannau rhagoriaeth

Blaenoriaethau Iechyd y Boblogaeth Leol

Yn gyffredinol, mae statws iechyd a lles poblogaeth Gogledd Cymru yn eithaf ffafriol, i gymharu â sawl rhan o Gymru, ond mae buddion gwell iechyd a lles wedi'i rannu'n anwastad ymysg y boblogaeth.

Gellir gweld ymateb y Bwrdd Iechyd i wella iechyd y boblogaeth yn [Fframwaith Strategol Iechyd Cyhoeddus](#).

Penderfynodd y Bwrdd Iechyd ganolbwyntio ar nifer fach o feysydd allweddol: Tybaco, Alcohol, Gordewdra, Blynnyddoedd Cynnar, Imiwneiddio, ac Iechyd yn y Gweithle, ac mae'r adran sy'n dilyn yn amlygu rhai o'n cyflawniadau allweddol.

Tybaco

Gall poblogaeth Gogledd Cymru gael mynediad at gefnogaeth rhoi'r gorau i ysmygu am ddim trwy Wasanaethau Dim Smygu Cymru neu fferyllfeydd lleol. Mae nifer fwy o ysmygwyr yng Ngogledd Cymru ar hyn o bryd yn mynd i'w fferyllfa am gymorth o gymharu â Dim Smygu Cymru. Mae'r Bwrdd hefyd wedi canolbwyntio sylw ar gefnogaeth rhoi'r gorau i ysmygu i ferched beichiog a chleifion sy'n mynd i gael llawdriniaeth. Mae gweithredu i addysgu a rhwystro plant rhag dechrau ysmygu hefyd yn rhan allweddol o weithio ag ysgolion, Awdurdodau Lleol a phartneriaid eraill.

Alcohol

Mae gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol rheng flaen wedi cael eu hyfforddi i roi cyngor cryno am yfed alcohol. Dangoswyd bod hyn yn effeithiol. Hefyd datblygwyd pecyn offer ymwybyddiaeth alcohol yng ngogledd Cymru a thargedwyd hyfforddiant yng Ngofal Cychwynnol.

Gordewdra

Mae gwaith ar ordewdra wedi canolbwyntio ar bwysau iach a diogel yn ystod beichiogrwydd, rheoli pwysau yn y gymuned a gweithgareddau corfforol. Bu sawl digwyddiad hyfforddi i helpu staff i ddatblygu sgiliau allweddol a hyder. Cafwyd cynlluniau arloesol hefyd gan gynnwys un i gefnogi merched beichiog a chynllun yn Sir y Fflint ar gyfer merched tros eu pwysau sy'n ceisio beichiogi.

Imiwneiddio

Mae'r nifer sy'n derbyn imiwneiddiadau yn parhau i gynyddu. Mae'r lefelau targed sy'n rhoi imiwneiddiad i'r boblogaeth wedi'u cyflawni mewn nifer fawr o'r rhaglenni imiwneiddio a gynlluniwyd. Yn y rhaglenni hynny lle na chyflawnwyd y lefelau targed, mae'r niferodd sy'n eu derbyn ymysg yr uchaf yng Nghymru ar gyfer y rhan fwyaf o'r rhaglenni.

Amserlen Imiwneiddio	Targed*	Cyfartaledd Cymru*	Cyflawniad y Bwrdd Iechyd*
Brechlyn 5 mewn 1 erbyn 1 oed	95%	96.5%	96.8%
1 dogn o MMR erbyn 2 oed	95%	94.6%	95.8%
Pigiad atgyfnerthu 4 mewn 1 cyn ysgol erbyn 5 oed	95%	91.3%	93.1%
2 ddogn o MMR erbyn 5 oed	95%	89.6%	92.0%
2 ddogn o MMR erbyn 16 oed	95%	82.6%	90.3%
Firws Papilloma Dynol (HPV) 3 dogyn erbyn 14 oed	90%	86.6%	87.7%
Y Ffliw Tymhorol**			
65 oed +	75%	67.7%	70.0%
Mewn perygl dan 65 oed	75%	49.7%	52.1%
Merched Beichiog	75%	43.6%	53.0%
Staff y GIG - Derbyn yn gyffredinol Staff â chysylltiad uniongyrchol â chleifion	50%	35.5%	35.9% 41.1% (meddygol/deintyddol) 35.6% (nyrsio/bydwreigiaeth)

Nifer sy'n Derbyn Brechlyn Fesul Awdurdod Lleol - Rhaglen Plentyndod*

Ardal Awdurdod Lleol	5 mewn 1 erbyn 1 oed	1 ddogn MMR erbyn 2 oed	Dogn atgyfnerthu 4 mewn 1 cyn ysgol	2 ddogn o MMR erbyn 5 oed	2 ddogn MMR erbyn 16 oed	HPV 3 dogn erbyn 14 oed
	Targed 95%	Targed 95%	Targed 95%	Targed 95%	Targed 95%	Targed 90%
Ynys Môn	97.6%	95.2%	92.1%	91.0%	90.0%	84.9%
Conwy	96.1%	94.3%	90.6%	90.2%	91.8%	88.0%
Sir Ddinbych	95.5%	96.0%	91.1%	90.6%	87.7%	86.7%
Sir y Fflint	97.1%	96.2%	94.4%	93.0%	90.8%	89.6%
Gwynedd	97.0%	95.0%	93.5%	91.8%	90.3%	86.4%
Wrecsam	97.1%	97.1%	94.7%	93.8%	90.5%	88.7%

Nifer sy'n Derbyn Brechlyn Fesul Awdurdod Lleol – Ffliw Tymhorol**

Ardal Awdurdod Lleol	Ffliw - 65+ oed	Ffliw - mewn perygl dan 65	Ffliw - merched beichiog
	Targed 75%	Targed 75%	Targed 75%
Ynys Môn	68.8%	53.1%	47%
Conwy	69.9%	50.0%	53%
Sir Ddinbych	68.4%	48.8%	56%
Sir y Fflint	71.7%	54.4%	58%
Gwynedd	67.4%	48.3%	51%
Wrecsam	73.1%	56.3%	51%

*Ffynhonnell: Vaccine Uptake in Children in Wales COVER Annual Report 2013

[http://nww2.nphs.wales.nhs.uk:8080/VaccinationsImmunisationProgsDocs.nsf/\(\\$All\)/5BEB94EE63907A9880257B950037FC4E/\\$File/COVER20122013.pdf?OpenElement](http://nww2.nphs.wales.nhs.uk:8080/VaccinationsImmunisationProgsDocs.nsf/($All)/5BEB94EE63907A9880257B950037FC4E/$File/COVER20122013.pdf?OpenElement)

**Ffynhonnell: Seasonal Influenza vaccine uptake in Wales –

2012/13 <http://howis.wales.nhs.uk/sites3/page.cfm?orgid=474&pid=21303>

Iechyd yn y Gweithle

Sicrhaodd y Bwrdd Iechyd safon Aur, Safon Iechyd Corfforaethol yn 2012. Mae hon yn wobwr ansawdd a asesir yn allanol ac yn ffordd o helpu a chefnogi'r Bwrdd Iechyd i ddatblygu polisiau a gweithdrefnau sy'n gwella iechyd a lles staff. Rydym yn cydnabod bod gweithlu iach yn golygu sefydliad iach.

Rhaglenni Sgrinio

Mae'r Bwrdd Iechyd yn gweithio mewn partneriaeth ag Iechyd Cyhoeddus Cymru i ddarparu rhaglenni sgrinio cenedlaethol.

Yng Ngogledd Cymru, cafodd dros 140,000 o ferched cymwys (76.6%) sgrinio serfigol yn y flwyddyn adrodd ddiwethaf, a gwnaed y rhan fwyaf o'r profion rhain mewn meddygfeydd MT.

Cafodd 73.9% o ferched cymwys yng Ngogledd Cymru sgrinio'r fron a chafodd 50.6% o ddynion a merched cymwys sgrinio'r coluddyn yn y flwyddyn brawf ddiwethaf. Cafodd 99.7% o fabanod cymwys sgrinio am ddiffyg clyw arwyddocaol.

Brech Goch

Ar ddiwedd 2012 a misoedd cynnar 2013, llwyddodd y Bwrdd Iechyd mewn partneriaeth ag Iechyd Cyhoeddus Cymru i reoli achosion o'r frech goch yn ardaloedd Porthmadog a Phen Llŷn yng Ngogledd Cymru. Dysgwyd gwersi yn sgil yr achosion, gan arwain at weithredu pellach i gryfhau gwytnwch y boblogaeth ymhellach yn erbyn y frech goch, clwy'r pennau a rwbela. Ym Mawrth 2013, datganwyd Argyfwng Iechyd Cyhoeddus yng Nghymru o ganlyniad i lawer o achosion o'r frech goch yn Ne Cymru. Gweithredodd y Bwrdd Iechyd ar unwaith ac yn bendant i rwystro ehangiad y clefyd yng ngogledd Cymru.

Gan weithio â gofal cychwynnol a'n partneriaid mewn Awdurdodau Lleol, rydym wedi datblygu a gweithredu cynlluniau ymateb ychwanegol i gynnig cyfle i rieni fel bod eu plant heb amddiffyniad yn cael imiwneiddiad. Er mwyn ategu rhaglenni sydd eisoes yn bodoli, rhoddwyd ystod o ymyriadau ar waith ar frys, gan gynnwys rhaglen imiwneiddio mewn ysgolion i blant rhwng 10 a 18 oed.

Er bod ambell i achos unigol o'r frech goch wedi digwydd yng Ngogledd Cymru, ni fu llawer o achosion o ganlyniad i'r camau a gymerwyd. Bellach mae lefel derbyn MMR ar ei uchaf ym mhob grŵp oedran, fodd bynnag, nid ydym hyd yn hyn wedi cyrraedd y targed bod 95% wedi derbyn dau ddogrn o'r brechlyn ac mae'r Bwrdd Iechyd yn parhau i weithredu i gynnal a chynyddu'r lefel o dderbyn ar draws gogledd Cymru.

Amddiffyn Amgylcheddol

Yn dilyn pryderon a godwyd gan gymunedau lleol yn Sir y Fflint, daeth archwiliad manwl dwy flynedd i waith Sment Hanson yn Padeswood (gan gynnwys ymgysylltiad cymunedol eang) i ben yng Ngorffennaf 2012.

Prif ddarganfyddiadau'r archwiliad oedd na ddaethpwyd o hyd i dystiolaeth bod allyriadau o Hanson Cement wedi achosi niwed i iechyd corfforol. Hefyd, darganfu'r archwiliad nad oedd tystiolaeth barhaus o gynnydd mewn salwch ymysg y boblogaeth sy'n byw ger y safle, i gymharu â phoblogaethau eraill sy'n byw mewn mannau eraill yng Nghymru neu Ogledd Cymru.

Cynnydd yn ystod y flwyddyn

Mae'r Bwrdd Iechyd hefyd wedi gwneud cynnydd mewn sawl maes gwasanaeth allweddol:

- Canlyniadau [strôc](#) (Saesneg yn unig), [canser](#) (Saesneg yn unig) a chlefyd cardiofasgwlaidd gwell
- Triniaeth yn y cartref a datrys argyfwng Iechyd Meddwl
- Strategaeth Gofal Lliniarol ar gyfer Gogledd Cymru, mewn partneriaeth â hosbisau lleol a phartneriaid eraill.
- Gwelliant arwyddocaol i leihau cyfraddau haint mewn toriadau Cesaraidd.
- Theatrau llawdriniaethau mwy cynhyrchiol
- Argaeledd staff meddygol uwch yn yr Adran Achosion Brys
- Dechrau adeiladu Cwadrant Gofal Brys newydd yng Nglan Clwyd
- System gyfeirio Meddyg Teulu electronig
- Crynodeb electronig o gofnodion iechyd unigolion ar gael i'r gwasanaeth Meddyg Teulu y Tu Allan i Oriau
- Gofal Ychwanegol yn y Cartref (ECH) yn cael ei gyflwyno ar draws Gogledd Cymru fel bod mwy o gleifion yn gallu cael gofal gartref
- Dull partneriaeth o ymdrin â rhwystro anafiadau
- Penodi Nys Ymgynghorol Dementia
- Fferyllfeydd cymunedol yn Ne Gwynedd yn cynnig therapi ymddygiad gwybyddol

Heriau yn ystod y flwyddyn

Mae darparu gwasanaethau diogel o ansawdd uchel a gwella canlyniadau i gleifion wedi bod yn heriol eleni. Cysylltwyd yr heriau hyn â lleihau effaith cyflyrau iechyd tymor hir a symud cydbwysedd adnoddau i helpu pobl a chymunedau i ofalu amdanynt eu hunain yn well. Rydym hefyd wedi bod yn gweithio i sicrhau mai dim ond pan derbyn i ysbyty yw'r gwir opsiwn gorau i bobl fydd hyn yn digwydd. Mae hyn yn erbyn cefnlen o bwysau ariannol a'r angen i ail-gyflunio gwasanaethau.

Adolygodd y Bwrdd Iechyd ei risgiau allweddol yn rheolaidd yn ystod y flwyddyn a nodwyd y canlynol ar gyfer gweithredu:

- Atal a rhwystro heintiau
- Ymateb i gwynion a digwyddiadau (pryderon) a dysgu oddi wrthynt
- Darparu gwell gwybodaeth am ansawdd gwasanaethau
- Darparu gwasanaethau diogel yn glinigol a fforddiadwy
- Creu hinsawdd sydd bob amser yn rhoi'r claf yn gyntaf
- Cynllunio ariannol effeithiol
- Darparu gofal a gynlluniwyd o fewn amser rhesymol
- Ymateb i alw am ofal brys
- Recriwtio staff meddygol
- Sicrhau bod staff â'r sgiliau cywir

Gellir dod o hyd i'r gofrestr risg lawn yma: [Cofrestr Risg Corfforaethol](#)

Adolygiadau Marwolaeth

Mae ystadegau ar farwolaeth yn ddangoswyr defnyddiol; fodd bynnag, fel rhan o'n hymdrech barhaus i wella, mae'r Bwrdd Iechyd wedi bod yn ymgymryd â rhaglen o adolygiadau marwolaeth. Cyfarfodydd yw adolygiadau marwolaeth lle bydd uwch feddygon, nyrsys, fferyllwyr, rheolwyr a staff iechyd proffesiynol eraill yn adolygu gofal claf wedi iddynt farw. Mae adolygiadau marwolaeth yn galluogi staff iechyd i gyflawni gwir ddealltwriaeth o ansawdd gofal derbyniodd y claf.

Mae'r adolygiadau wedi helpu i nodi meysydd allweddol ar gyfer gwelliant, megis:

- gwell dogfennaeth
- gwell cyfathrebu rhwng cleifion, teulu/gofalwyr a staff gofal iechyd proffesiynol
- gwell ymwybyddiaeth o'r Sgôr Rhybuddio Cynnar Cenedlaethol i nodi cleifion sy'n dirywio'n gyflym, a gwell defnydd ohono

Mynegai Marwolaethau wedi'i Addasu yn ôl Risg – (RAMI)

Ers 2010, bu'n ofynnol i bob Bwrdd Iechyd yng Nghymru osod targedau ar gyfer lleihau marwolaeth a niwed y gellir ei osgoi. Mae'r Bwrdd Iechyd wedi ymgymryd â'r gwaith hwn drwy gyfres o fentrau sy'n cynnwys (i) adolygu'r llwybr clinigol i gleifion sy'n marw tra byddant dan ofal yr ysbyty (ii) defnyddio mesurau deallus fel y Mynegai Marwolaethau wedi'i Addasu yn ôl Risg (RAMI) (gweler y ddolen isod).

[Mynegai Marwolaethau wedi'i Addasu yn ôl Risg](#)

Rheoli a Rhwystro Heintiau

Yn ystod ychydig fisoedd cyntaf 2013, bu cynnydd amlwg yn y nifer o gleifion â'r haint *Clostridium Difficile* yn Ysbyty Glan Clwyd. Gofynnodd Prif Swyddog Meddygol Cymru i Iechyd Cyhoeddus Cymru gynorthwyo a chefnogi'r Bwrdd Iechyd a sicrhau bod pob gweithred ofynnol yn cael ei gwneud i reoli'r achosion yn yr ysbyty. Daeth Iechyd Cyhoeddus Cymru i'r casgliad, er bod ymateb y Bwrdd Iechyd i'r achosion wedi bod yn effeithiol, gallasai mwy fod wedi'i wneud i ddarparu amgylchedd diogel i gleifion. ([Adroddiad Iechyd Cyhoeddus](#), Saesneg yn unig) Gwnaethant argymhell i'r Bwrdd adolygu ei weithdrefnau llywodraethu rheoli heintiau. Daeth Arbenigwr Annibynnol i mewn i arwain yr adolygiad hwn, a fydd yn nodi ffyrdd i'r Bwrdd wella a lleihau'r cyfraddau o *Clostridium Difficile* a heintiau eraill a gafwyd mewn ysbytai. Mae hefyd yn helpu'r Bwrdd Iechyd i nodi cyfleoedd i gryfhau'r trefniadau llywodraethu a rheoli ar gyfer rhwystro a rheoli heintiau. [Gallwch ddod o hyd i gopi o'r adroddiad trwy glicio yma](#). (Saesneg yn unig)

1000 o Fywydau a Mwy

Mae 1000 o Fywydau a Mwy, a lansiwyd yn Ebrill 2010, yn rhaglen pum mlynedd i wella diogelwch cleifion a lleihau niwed y gellir ei osgoi, gwastraff ac amrywiadau ar draws GIG Cymru. Mae tri maes allweddol i'r rhaglen:

- a) Gwella Arweiniad ar gyfer Ansawdd
- b) Cynnal meysydd rhaglen
- c) Cydweithredfeydd bach

Mae'r Bwrdd Iechyd yn gysylltiedig â sawl cydweithredfa fach sy'n ceisio lleihau niwed.

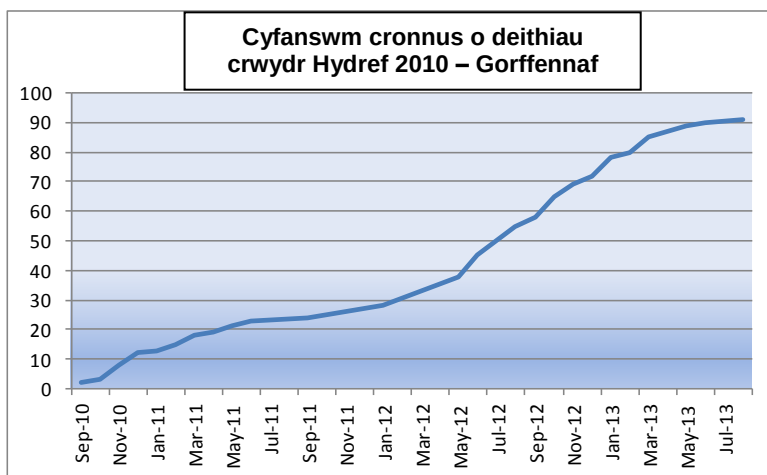
Arwain y Ffordd

Ymweliad yw taith grwydr arweinyddiaeth i adran neu faes gan uwch arweinydd yn yr adran, ynghyd ag aelod annibynnol y Bwrdd. Mae hyn yn galluogi amlygu materion diogelwch cleifion a'u bwydo'n ôl i'r Bwrdd, yn ogystal â rhoi cyfle i uwch arweinwyr ddysgu mwy gan staff am gamau maent wedi'u cymryd i wella diogelwch cleifion mewn ardaloedd clinigol.

Rhwng mis Hydref 2010 a Gorffennaf 2013, Mae'r Tîm Taith Grwydr Arweinwyr Diogelwch (Patient Safety Leadership Walkround™) wedi ymgymryd â 91 ymweliad ar draws y Bwrdd Iechyd. Mae'r rhain wedi cynnwys ymweliadau â wardiau ysbyty, fferyllfeydd, theatrau a safleoedd cymunedol.

Mae nifer o themâu wedi dod i'r amlwg, gyda'r tri mater uchaf a godwyd yn cael eu rhoi mewn categorïau fel â ganlyn:

- Gweithlu
- Ystadau
- Argaeledd cyfarpar

Bellach bydd teithiau crwydr a drefnwyd yn cynnwys ailymweliadau ag ardaloedd i drafod cynnydd ar faterion a godwyd.

Gofal Llawfeddygol

Model gofal yn seiliedig ar dystiolaeth yw **Gwell Adferiad** a gynlluniwyd i wella pob agwedd o lwybr gofal claf gymaint â phosibl, o'r asesiad cyn llawdriniaeth hyd ryddhau a thu hwnt. Ei nod yw creu claf mwy ffit ac sydd wedi'i (h)addysgu'n well cyn y llawdriniaeth, a fydd wedyn yn gwella'n gynt yn dilyn llawdriniaethau mawr. Bydd hyn yn canolbwyntio'n benodol ar becyn gofal sy'n cynnwys technegau

llawfeddygol llai mewnwithiol, anaesthetig priodol a lleddfu poen a rheoli hylifau a diet yn gynt, a fydd yn cyflymu symudedd claf ar ôl ei lawdriniaeth.

Lleihau cymhlethdodau yn ystod llawdriniaeth.

Gellir gwella'r system ofal ar gyfer cleifion llawfeddygol, ac mae arbenigwyr wedi nodi nifer fach o ymyriadau i leihau'r niferoedd o heintiau'n dilyn llawdriniaeth, yn ogystal â chyflwyno Rhestr Wirio Lawfeddygol Sefydliad Iechyd y Byd (WHO). Er bod cydymffurfio â chwblhau'r rhestr wirio yn dda, mae dal i fod arnom angen gwneud mwy i gyrraedd a chynnal y nod o gyflawni 95%.

Gofal Meddygol

Bu ehangu'r rhaglen i ymateb i gleifion y mae eu hiechyd yn dirywio'n gyflym yn llwyddiant arwyddocaol. Mae'r rhaglen yn manylu ar gyfres o ymyriadau sy'n digwydd o dderbyn hyd rhyddhau. Mae hyn yn cynnwys Sgôr Rhybudd Cynnar Cenedlaethol y GIG (NEWS).

Gwella iechyd cleifion â chyflyrau'r galon

Mae'r Bwrdd Iechyd hefyd yn cymryd rhan mewn nifer o raglenni i wella iechyd cleifion â chlefydau sy'n effeithio ar y galon. Mae'r rhain yn cynnwys cydweithredfa Methiant y Galon, cydweithredfa Syndrom Coronaidd Llym (sy'n cynnwys holl gnawdnychiadau myocardiaidd (trawiadau calon) ac angina ansefydlog).

Gwella gofal i gleifion sydd wedi cael strôc

Mae'r Bwrdd Iechyd yn defnyddio cyfres o ymyriadau iechyd i ddarparu gwasanaethau strôc arbenigol gan ddefnyddio dull o ymdrin â gofal sy'n seiliedig ar dystiolaeth. Mae'r ymyriadau a brofwyd i gael yr effaith orau ar ganlyniadau'n dilyn strôc wedi cael eu grwpio at ei gilydd, fel eu bod yn cael eu cyflawni yn yr un cyfnod amser neu gan grŵp penodol o glinigwyr. Mae perfformiad yn erbyn yr ymyriadau wedi gwella'n gyson yn ystod y flwyddyn.

Gwella amgylchedd y ward

Mae nifer o fentrau yn eu lle i leihau nifer y cleifion sy'n cael doluriau gwasgu tra byddant yn yr ysbyty, gwella gofal y geg yn ystod eu harhosiad, lleihau nifer y cleifion â thrombosis a gafwyd yn yr ysbyty, sy'n fath o glot gwaed, gwella maeth a gofal drwy 'rowndio bwriadol' i asesu cleifion.

Gwella profiad y claf/defnyddiwr

Mae'r adran hon yn amlinellu sut mae'r Bwrdd Iechyd wedi bod yn gwrando ar brofiadau cleifion, defnyddwyr gwasanaeth a gofalwyr ac mae'n disgrifio sut rydym wedi defnyddio'r wybodaeth hon i wella ein gwasanaethau.

Daw adborth gan gleifion a gofalwyr unigolion yn ogystal ag o arolygon, archwiliadau, storïau cleifion, grwpiau ffocws

Cynnwys cleifion mewn penderfyniadau sy'n ymwneud â'u gofal iechyd eu hunain

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi mabwysiadu dull strategol o sicrhau bod cleifion wrth wraidd pob penderfyniad yn ymwneud â'u gofal. Mae nifer o fentrau wedi'u cyflwyno i sicrhau bod yr athroniaeth hon yn cael ei hymgorffori yng ngwaith y sefydliad o ddydd i ddydd. Caiff y dull hwn sy'n rhoi lle canolog i gleifion ei hategu gan Werthoedd y Bwrdd Iechyd.

Gwerthoedd

Mae Gwerthoedd y Bwrdd Iechyd a ddatblygwyd yn sgil ymgysylltu helaeth â staff a gwirfoddolwyr yn sylfaen i ofal ac mae cleifion yn ganolog i'r gofal hwnnw.

Mae'r Gwerthoedd yn ein helpu i ddiffinio a datblygu ein diwylliant – yr hyn rydym yn ei wneud a sut byddwn yn ei wneud a byddant yn ein helpu i ddatblygu ffordd gyffredin o ymddwyn y mae cleifion yn ganolog iddi.

Er mwyn cynorthwyo gofal o'r ansawdd uchaf ar lefel y rheng flaen, mae gofyniad sefydliadol i arweinwyr arddangos ymddygiad priodol ac i gyfleu'r ymddygiad hwnnw bob cyfle a gânt. Caiff y gwerthoedd hyn eu hybu hefyd gan ddefnyddio'r mentrau a ganlyn:

- Rhaglen cynefino'r staff
- Dogfennaeth Adolygu Datblygiad Personol Staff
- Gwobrau Cyflawniad Staff

Model FREDa (Tegwch, Parch, Cydraddoldeb, Urddas, Ymreolaeth)

Er mwyn ymgorffori dull o weithredu y mae unigolion yn ganolog iddo ymhellach, datblygwyd model "Freda" yn seiliedig ar "Rwydwaith Esther" fel y'i amlinellwyd yn Davies (2012). Mae'r dull hwn yn cael ei gyflwyno ar hyn o bryd ar draws y sefydliad a chaiff rhagor o fanylion eu darparu yn adroddiad y flwyddyn nesaf am y gwahaniaeth y mae hyn wedi'i wneud i gleifion.

Persona claf yw Freda, wedi'i seilio ar stori claf go iawn a'i phrofiad o ofal iechyd yng Ngogledd Cymru.

Mae model Freda yn annog staff o bob disgyblaeth i holi a yw'r gwasanaeth wedi'i seilio ar les pennaf "Freda" ac mae'n rhoi'r awdurdod iddynt ofyn "ydym ni'n gwneud y pethau iawn?"

- Beth sydd ei angen/eisiau ar Freda?
- Beth sy'n bwysig i Freda pan fydd yn sâl?
- Beth sy'n bwysig i Freda pan ddaw yn ôl adref o'r ysbyty?

Adduned Urddas

Ochr yn ochr â gwerthoedd y Bwrdd Iechyd a model Freda mae'r Adduned Urddas sy'n amlinellu'n glir i gleifion, defnyddwyr gwasanaeth a staff safon yr ymddygiad/gofal a ddisgwylir.

"Ein hadduned yw gweithio â chleifion, ac i gleifion, i ddarparu gofal gydag urddas a thrugaredd; sy'n arwain at brofiad cadarnhaol i gleifion a theuluoedd."

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi ymrwymo i sicrhau bod y gwerthoedd Hawliau Dynol yn rhan annatod o'n diwylliant ac mae'r adduned hon wedi'i seilio ar egwyddorion hawliau dynol FREDa.

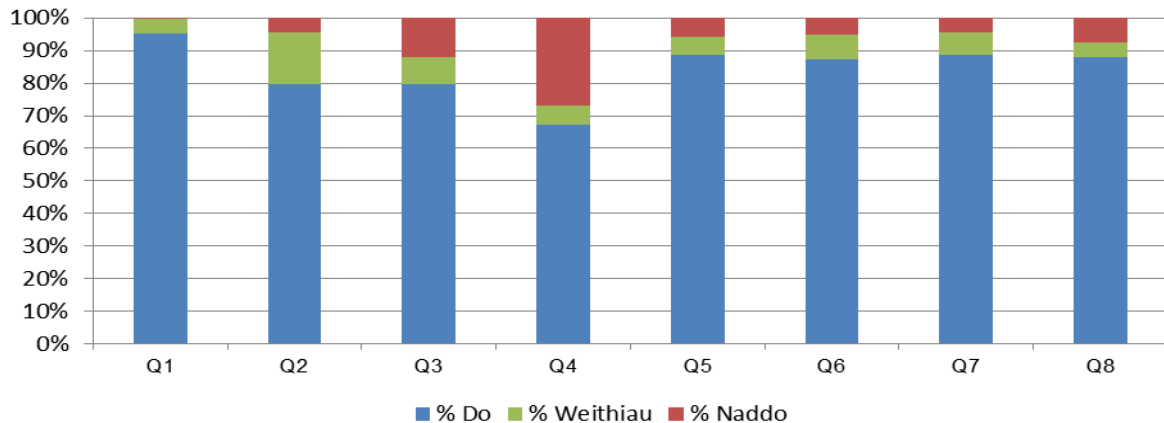
Caiff cydymffurfiaid â'r Adduned Urddas ei harchwilio gan wirfoddolwyr lleig. Mewn archwiliad yn ddiweddar, holwyd 347 o gleifion ynghylch y ffordd roedd staff yn cyfathrebu â nhw. Mae'r canfyddiadau'n awgrymu bod cleifion yn bositif ar y cyfan o ran y ffordd roedd staff yn cyfathrebu yn enwedig o ran cynnwys cleifion a deall eu gofal. Fodd bynnag, mae angen rhagor o waith i sicrhau bod cyfathrebu â chleifion yn briodol ac y caiff eu dewis iaith ei nodi. Dyma'r cwestiynau a ofynnwyd i'r cleifion:

C1: A yw staff yn eich cydnabod ac yn dweud "helo"?
C2: A yw staff yn cyflwyno eu hunain bob tro?
C2: A yw staff yn gofyn beth rydych am i ni eich galw (h.y. Mr, Mrs, Enw Cyntaf)
C4: A wnaeth staff ofyn beth yw'ch dewis iaith?
C5: A wnaeth staff roi gwybod i chi beth roeddent yn bwriadu ei wneud?
C6: A wnaeth staff roi esboniadau i chi am unrhyw ymyriad neu driniaeth?
C7: A wnaeth staff wirio eich bod yn deall eu hesboniadau?
C7: A wnaeth staff ofyn p'un a oes unrhyw beth arall y gallant ei wneud cyn eich gadael chi?

Mae Siart 1 isod, yn dangos y canlyniadau cyflawn ar gyfer y Bwrdd Iechyd; mae'r canfyddiadau'n awgrymu bod y Bwrdd Iechyd yn sgorio'n gadarnhaol ar gyfer y rhan fwyaf o gwestiynau ar y cyfan, yn benodol y cwestiynau yn ymwneud â chynnwys cleifion a deall eu gofal. Y ddau faes lle mae angen gwaith ychwanegol yw:

- C2: Gofyn p'un a yw cleifion am i ni eu cyfarch yn ôl eu teitl neu eu henw cyntaf
- C4: Gofyn beth yw dewis iaith y cleifion.

BCUHB: Siart 1: Adduned Urddas: Arolwg Cyfathrebu 2013; Beth Mae Cleifion wedi'i Ddweud Wrthym Ni

Delio â'r cyhoedd

Datblygwyd rhaglen o adolygiadau gwasanaeth yn 2012/13 wedi'u symbylu gan yr angen i wella ansawdd a diogelwch gwasanaethau. Daeth adroddiad "[Mae Gofal Iechyd yng Ngogledd Cymru yn Newid](#)" â nifer o gynigion at ei gilydd ac ymgynghorwyd arnynt yn unol ag arweiniad cenedlaethol. Mae'r dulliau a ddefnyddiwyd wedi'u hachredu fel arfer da yn annibynnol gan y Sefydliad Ymgynghori.

Roedd yr ymgynghori'n cynnwys:

48 o gyfarfodydd cyhoeddus dros gyfnod o 16 diwrnod yn cynnwys mwy na 3,000 o bobl Holiadur ymgynghori agored (ar-lein a fersiynau papur) wedi'u dosbarthu'n eang gan y Bwrdd Iechyd ag ymatebion gan 1899 o drigolion a sefydliadau;

- Arolwg o aelwydydd drwy'r post, 638 o 5,000 o aelwydydd a ddewiswyd ar hap
- Wyth grŵp ffocws gydag aelodau'r cyhoedd
- Ymgysylltu â'r Fforwm Clinigol Cenedlaethol (NCF)
- Argymhellion ysgrifenedig gan randdeiliaid a
- Deisebau

Gwnaed nifer o newidiadau i'r cynigion o ganlyniad i'r ymatebion ymgynghori, gan gynnwys lleoliad un o ganolfannau'r ysbyty a mynediad gwell at rai gwasanaethau mewn ardaloedd mwy gwledig.

Rhanddeiliaid

Mae'r Bwrdd Iechyd hefyd yn gwrandao ar adborth gan gleifion a defnyddwyr ac yn ymateb iddo drwy randdeiliaid cyhoeddus.

- Trafodwyd cynllun drafft pum mlynedd y Bwrdd â grwpiau cymunedol lleol
- Cynhelir cyfarfodydd dwywaith y flwyddyn ag Awdurdodau Lleol ar draws Gogledd Cymru
- Mae'r Bwrdd Iechyd yn ymgysylltu'n barhaus ag undebau llafur ac ar draws grwpiau proffesiynol

- Mae gan y Bwrdd Iechyd Grŵp Cyfeirio Rhanddeiliaid a Fforwm Gweithwyr Iechyd Proffesiynol ers cryn amser
- Sefydlwyd Grwpiau Rhanddeiliaid Ardal ym mhob un o'r 14 Ardal
- Mae gwaith wedi'i wneud eleni gyda'r gymuned teithwyr, grwpiau duon a phobl o leiafrifoedd ethnig a chyda pobl ddigartref. Aeth staff i ddigwyddiad cyntaf Balchder Hoyw Gogledd Cymru er mwyn casglu barn pobl ar wasanaethau iechyd
- Gyda chymorth sefydliadau partner a gofalwyr, mae'r Bwrdd Iechyd wedi datblygu Strategaeth Gwybodaeth ac Ymgynghori ar gyfer Gofalwyr Gogledd Cymru

Profiad Defnyddwyr y Gwasanaeth

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi mabwysiadu amrywiaeth o ddulliau casglu gwybodaeth am brofiad defnyddwyr gwasanaeth gan gynnwys arolwg mawr o brofiad cleifion.

Hon yw'r ail flwyddyn y mae Arolwg Cleifion Mewnol Picker wedi'i gynnal yn y Bwrdd Iechyd. Mae *Picker Institute Europe* yn sefydliad dielw sy'n arbenigo mewn mesur profiadau cleifion a defnyddwyr gwasanaeth. Maent yn darparu adborth cadarn, dibynadwy ac effeithiol ac yn cynorthwyo'r Bwrdd Iechyd i ddefnyddio'r data i yrru gwelliant yn ei flaen. Mae Sefydliad Picker wedi'i gomisiynu i gynnal yr Arolwg Cenedlaethol i Gleifion Mewnol yn 69 o Ymddiriedolaethau'r GIG yn Lloegr ac mae hyn yn caniatáu meincnodi data'r Bwrdd Iechyd gyda darparwyr gwasanaeth eraill.

Cafodd yr arolwg ei seilio ar sampl o 1,913 o gleifion mewnol a gafodd eu rhyddhau o un o'r tri ysbyty llym yn ystod mis Medi 2012 (867 - ymatebodd 45%). Mae'r arolwg yn gofyn 86 o gwestiynau a ymchwiliwyd yn fanwl yn ymwneud â'r hyn sy'n bwysig i gleifion, yn eu tyb nhw.

Mae [Adroddiad yr Arolwg](#) yn amlygu rhai agweddau cadarnhaol ar brofiad cleifion o ran y canlynol:

- Rhoddodd 73% sgôr 7+ allan o 10 ar gyfer eu gofal
- Teimlai 74% ohonynt eu bod wedi cael eu trin â pharch ac urddas
- Roedd gan 78% hyder a ffydd yn y meddyg a oedd yn eu trin
- Dywedodd 84% fod digon o breifatrwydd bob amser pan oeddent yn cael eu harchwilio a'u trin.
- Teimlai 89% fod y toiledau a'r ystafelloedd ymolchi'n lân iawn/yn weddol lân.

Roedd 14 maes lle roedd y Bwrdd Iechyd yn waeth o lawer na'r lefel gyfartalog (mae hyn o gymharu data'r Bwrdd Iechyd â'r 69 o Ymddiriedolaethau yn Lloegr sydd wedi cynnal yr arolwg). Mae'r rhain yn perthyn i'r themâu a ganlyn:

- Derbyn cleifion ar gyfer gofal a gynlluniwyd
- Llety cymysgryw
- Bwyd (safon a dewis)
- Cyfathrebu (er enghraifft; methiant staff i gyflwyno eu hunain, methiant i gynnwys cleifion mewn trafodaethau ac argaeledd gwybodaeth ysgrifenedig)
- Lefelau staffio
- Trefniadau rhyddhau
- Cyfleoedd i roi adborth ar wasanaeth
- Heb dderbyn gwybodaeth yn esbonio sut i godi pryder

Ymhlith y manteision sy'n dod o gomisiynu Picker i gynnal arolygon rheolaidd ar ran y Bwrdd Iechyd y mae'r gallu i weld cymariaethau hanesyddol o brofiad cleifion dros amser. Wrth gymharu canlyniadau 2013 ag arolwg 2011, mae'n siom nodi bod gostyngiad sylweddol wedi dod i'r amlwg o ran profiad cleifion mewnol yn y Bwrdd Iechyd yn y meysydd a ganlyn:

- Adran Damweiniau ac Achosion Brys (amser aros, diffyg gwybodaeth a phreifatrwydd)
- Aros am wely fel claf ar gyfer gofal a gynlluniwyd
- Sŵn ar Wardiau
- Argaeledd gel dwylo
- Cymorth ar amseroedd pryddau
- Yr amser a gymerwyd i ateb cloch alw
- Cynnwys cleifion o ran trefniadau rhyddhau
- Hyder a ffydd mewn meddygon
- Urddas a pharch
- Awydd i gwyno am ofal a gafwyd

Bydd Sefydliad Picker yn hwyluso gweithdy ar gyfer croestoriad o staff y Bwrdd Iechyd a chynrychiolwyr defnyddwyr gwasanaeth ym mis Medi 2013 er mwyn adolygu'r canlyniadau hyn a datblygu cynllun gweithredu i yrru'r gwaith gwella yn ei flaen. Bydd y Bwrdd Iechyd yn monitro'r gwaith gwella yn agos drwy gael adroddiadau rheolaidd a monitro canlyniadau wedi i welliannau gael eu gwneud.

Comisiynodd y Bwrdd Iechyd Arolwg Cleifion Allanol Picker am y tro cyntaf hefyd. Roedd hyn wedi'i seilio ar sampl o 1,978 o gleifion a oedd wedi mynd i apwyntiad fel cleifion allanol yn ystod mis Mawrth 2012 (48%- ymatebodd 952 o gleifion). Amlygodd yr amlwg rai profiadau cadarnhaol.

- Soniodd 93% o gleifion allanol fod eu gofal naill ai'n dda iawn neu'n ardderchog
- Teimlai 89% o gleifion allanol eu bod wedi cael eu trin â pharch ac urddas
- Soniodd 85% o gleifion allanol eu bod yn bendant yn cael digon o breifatrwydd wrth gael eu harchwilio neu eu trin.
- Roedd gan 83% hyder a ffydd yn y doctor a oedd yn eu trin

Rhoddodd cleifion allanol (fel yr adroddwyd ym mis Mawrth 2013) wybod i ni am y canlynol:

- Roedd yn rhaid iddynt aros yn hwy na phum mis am apwyntiad
- Gwnaethant aros yn hwy na'r disgwyl neu ni chawsant wybod am ba hyd y byddent yn aros
- Maent am gael gwybod y rheswm dros oedi yn adran y cleifion allanol.
- Ni wnaeth unrhyw un ymddiheuro am yr oedi i'r amser aros
- Maent am gael gwybodaeth gan adran y cleifion allanol sy'n glir ac yn gryno.
- Dylai gel dwylo yn adran y cleifion allanol fod mewn man amlwg a chael ei ail-lenwi'n rheolaidd.

Mae gweithdy cynllunio gweithredu wedi'i gynnal ar gyfer canlyniadau Arolwg y Cleifion Allanol, ac mae'r cynllun gweithredu ar waith erbyn hyn. Mae gwelliannau wedi'u gwneud o ran darparu gwybodaeth pan fydd oedi i glinigau. Mae gwirfoddolwyr wedi'u recriwtio i gynorthwyo a hysbysu cleifion o amseroedd aros,

lleoliad gel dwylo ac adolygu ac addasu arwyddion. Mae hyd amseroedd aros ar gyfer yr apwyntiad cyntaf yn parhau i fod yn heriol i'r Bwrdd Iechyd ac mae'r Bwrdd yn monitro hyn yn agos.

Mae arolygon rheolaidd parhaus (bob mis) o brofiad cleifion yn cael eu rhoi ar waith yn y Bwrdd Iechyd gan ddefnyddio Holiadur Profiad Cleifion Cymru Gyfan.

Ymweliadau monitro a gynhaliwyd gan y Cyngor Iechyd Cymuned 2012/13

Mae ymweld â safleoedd y GIG yn un o swyddogaethau craidd ac yn gyfrifoldeb statudol Cyngor Iechyd Cymuned (CIC) Gogledd Cymru. Mae hyn yn rhan o raglen monitro ansawdd yn cynnwys gwasanaethau iechyd lleol ar ran y cyhoedd. Mae'r ymarfer hwn yn darparu gwybodaeth hanfodol am gyflwr a derbynioldeb yr amgylchedd y caiff gwasanaethau eu darparu ynddo ac mae'n darparu gwybodaeth ar gyfer y Bwrdd Iechyd sy'n cynorthwyo gwella darpariaeth y gwasanaeth.

Mae Tîm Llywodraethu Corfforaethol a Chyfathrebu'r Bwrdd Iechyd yn cydlynu'r broses ymateb mewn perthynas ag Adroddiadau Monitro'r CIC.

Gweithgareddau yn ystod 2012/13

Rhwng 1 Ebrill 2012 a 31 Mawrth 2013, cynhaliodd CIC Gogledd Cymru yr ymweliadau arolygu a ganlyn:

Gofal Eilaidd:

Yn ystod 2012/13, cynhaliodd CIC Gogledd Cymru ymarfer peilot i roi dull newydd o ymdrin ag ymweliadau monitro gofal eilaidd ar bawf. Roedd y cynllun peilot yn cynnwys defnyddio ymweliadau â "thema" wahanol a oedd yn canolbwyntio ar agweddau penodol ar brofiad y claf. Cynhaliwyd ymweliadau â phwyslais ar bedair thema wahanol:

- Mynediad allanol (wedi'i gynnal unwaith y flwyddyn yn unig)
- Gofal Cleifion a Phobl
- Cyfansoddiad Mewnol a
- Mynediad Cyfartal

Cynhaliwyd cyfanswm o 129 o archwiliadau ysbyty ledled Gogledd Cymru fel a ganlyn:

Ysbyty	Nifer yr Ymweliadau
Ysbyty Maelor Wrecsam	37
Ysbyty Glan Clwyd	24
Ysbyty Gwynedd	10
Unedau Iechyd Meddwl (ar draws Gogledd Cymru)	21
Ysbyty Cyffredinol Llandudno	4
Ysbyty Abergele	7
Ysbyty Cymunedol y Waun	4
Ysbyty Llannerch Banna	3
Ysbyty Cymunedol Glannau Dyfrdwy	4
Ysbyty Cymunedol y Fflint	4
Ysbyty Bryn Beryl	2

Ysbyty Penrhos Stanley	3
Ysbyty Coffa Blaenau Ffestiniog	2
Ysbyty Alltwen,	2
Ysbyty Eryri	2

Ymhlith rhai o'r prif themâu yn dod i'r amlwg a chatau gweithredu yn sgil yr ymweliadau oedd:

Pryderon CIC Gogledd Cymru	Ymateb y Bwrdd Iechyd
Lle parcio annigonol	Caiff hyn ei adolygu'n barhaus. Mae amseroedd ymweld wedi'u gwasgaru ar safleoedd mwy o faint er mwyn ymdopi ag ymwelwyr.
Prinder trafnidiaeth gyhoeddus	Mae hyn y tu hwnt i reolaeth y Bwrdd Iechyd. Fodd bynnag, caiff trafodaethau eu cynnal â'r awdurdodau lleol a darparwyr trafnidiaeth.
Darpariaeth ystafelloedd dydd	Mae hyn yn broblem ar rai safleoedd oherwydd prinder lle.
Staff	Roedd prinder staff yn broblem barhaus. Mae Grwpiau Rhaglen Glinigol yn adolygu eu staff yn gyson ac yn sicrhau bod lefelau staffio yn ddigonol a bod cymysgedd o sgiliau ar gael.
Lleiniau	Roedd prinder lleiniau a dillad nos yn thema gyffredin a chodwyd y mater hwn â Gwasanaethau Llety.
Addurno Wardiau	Caiff addurniad y wardiau ei adolygu fel mater o drefn ac mae rhaglen ailwampio/ailaddurno yn mynd rhagddi'n barhaus.
Arwyddion / marciau ffordd	Lle y tynnwyd sylw at broblemau, aeth yr Adran Ystadau i'r afael â nhw lle bo'n briodol.
Prinder cadeiriau â breichiau yn yr ardaloedd aros	Tynnwyd sylw at y mater hwn ar draws nifer o safleoedd ac eir i'r afael â hyn yn lleol.

Bydd CIC Gogledd Cymru yn parhau i fonitro perfformiad o ran y materion hyn.

Tynnwyd sylw staff at faterion eraill yn y fan a'r lle fel glendid, ansawdd ac argaeledd bwyd, methiant staff i wisgo bathodynau adnabod.

Yn ogystal â materion y tynnwyd sylw atynt yn ystod rhaglen ymweld a monitro'r CIC, mae swyddogaeth Eirioli'r CIC wedi tynnu sylw at faterion yn ymwneud â phreifatrwydd, urddas a glendid wardiau ac mae'r Bwrdd Iechyd wedi ymateb iddynt fesul achos.

Goruchwylio'r Adran Achosion Brys

Yn ogystal, ymwelwyd ag Adrannau Achosion Brys ar draws Gogledd Cymru ar 17 Awst a 24 Tachwedd 2012. Pwrpas yr ymweliadau "Goruchwylio'r Adran Achosion Brys" oedd dysgu am brofiad y claf, gyda phwyslais penodol ar breifatrwydd, urddas a diogelwch. Roedd yr ymarfer yn cynnwys adroddiad i'w gwblhau gan aelodau

wedi'i seilio ar yr hyn roeddent wedi'i weld, a dosbarthu holiadur i gleifion ei ddychwelyd yn uniongyrchol at Gyngor Iechyd Cymuned Gogledd Cymru.

Roedd y canlyniadau'n gadarnhaol ar y cyfan ac roedd cleifion yn teimlo eu bod wedi'u trin ag urddas. Fodd bynnag, roedd dau gwestiwn a gafodd nifer sylweddol o ymatebion negyddol. Roedd y cwestiynau hyn ac ymatebion y Bwrdd Iechyd fel a ganlyn:

Cwestiwn	Ymateb y Bwrdd Iechyd
"A ofynnwyd pa enw sy'n well gennych i ni ei alw arnoch?"	Blaenoriaeth y staff yw sicrhau bod y claf yn cael ei asesu'n briodol cyn gynted ag y bydd yn dod i'r adran. Fodd bynnag, mae'r Matron wedi atgoffa staff y dylid gwneud hyn pan gaiff y cleifion eu derbyn i'r ysbyty naill ai i giwbiclau (Mân Achosion) neu drolïau (Achosion Mawr).
"A gawsoch wybod am amseroedd / oedi ar bob cam o'r ffordd?"	Bydd clercod derbynfa yn cael hyfforddiant i ddiweddarau'r sgriniau yn ardal y dderbynfa fel eu bod yn cynnwys hyd yr amser aros disgwylledig. Gofynnir i nyrsys brysbennu roi gwybod i gleifion am hyd yr amser aros disgwylledig ond mae hyn yn newid yn gyflym, yn aml. Bydd y matronau yn sicrhau bod hyn yn cael ei drafod gyda phob aelod o staff er mwyn sicrhau bod gwybodaeth mor amserol â phosibl ar gael.

Gofal Cychwynnol

Yn ogystal â gofal cychwynnol, mae'r CIC hefyd yn cynnal ymweliadau monitro â meddygfeydd teulu a fferyllfeydd cymunedol fel rhan o raglen barhaus. Yn ystod cyfnod yr adroddiad, cynhaliwyd cyfanswm o 44 o ymweliadau (23 o Feddygfeydd Teulu, 21 o Fferyllfeydd Cymunedol) fel a ganlyn:

Ardal	Meddygfa	Fferyllfa Gymunedol
Wrecsam	1	0
Sir y Fflint	2	2
Sir Ddinbych	1	9
Conwy	8	10
Gwynedd	8	0
Ynys Môn	3	0

Caiff camau gweithredu ac argymhellion yn deillio o'r adroddiadau hyn eu datblygu gan Uned Cymorth Gofal Cychwynnol y Bwrdd Iechyd.

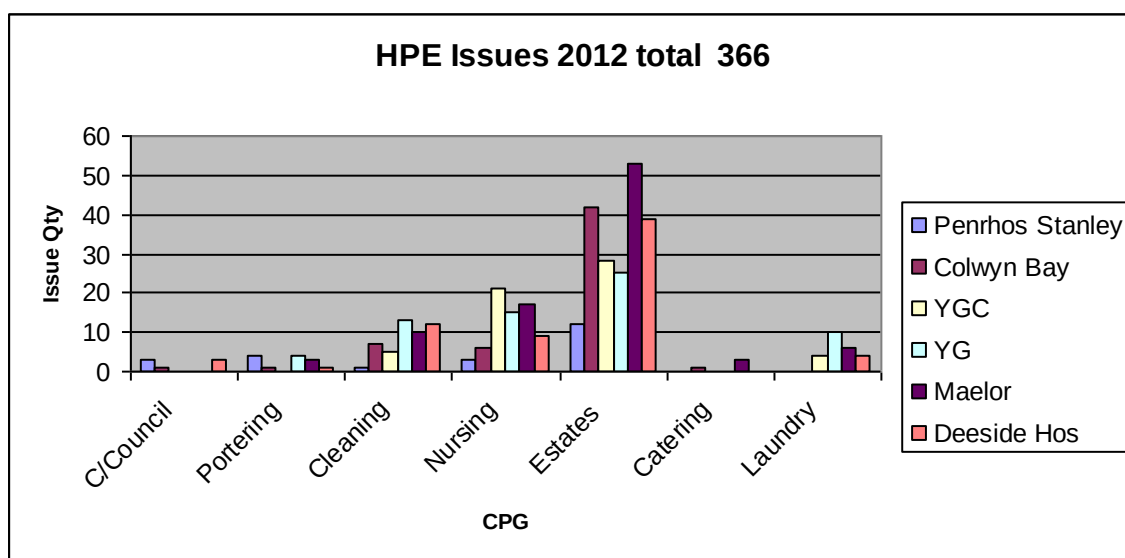
Asesiadau o Amgylchedd yr Ysbyty i Gleifion (HPE)

Mae rhaglen Amgylchedd yr Ysbyty i Gleifion (HPE) yn canolbwyntio ar safbwynt y cleifion, ac yn ategu mentrau GIG Cymru eraill gan gynnwys:

- Hanfodion Gofal
- Canllaw Iechyd a Gofal Cymdeithasol
- Fframwaith Gwella Perfformiad ac
- *Signposts* – Canllaw ymarferol ar gynnwys y cyhoedd a chleifion yng Nghymru

Mae'r broses yn cynnwys gosod a dilysu safonau cenedlaethol nad ydynt yn rhai clinigol mewn ysbytai.

Cynhaliwyd ymweliadau HPE gan CIC Gogledd Cymru ar ran Llywodraeth Cymru ym mis Hydref 2012 ar draws safle'r tri phrif ysbyty llym a 3 ysbyty cymunedol (Ysbyty Penrhos Stanley, Ysbyty Glannau Dyfrdwy ac Ysbyty Bae Colwyn). Mae manylion am leoliadau'r Bwrdd Iechyd a gafodd eu harchwilio ar gael yn: [Adroddiad HPE](#) (Saesneg yn unig).

Ar draws y Bwrdd Iechyd, codwyd pryderon yn ymwneud ag arwyddion a lleoedd parcio. Caiff y materion hyn eu hadolygu gan yr Adran Ystadau ochr yn ochr â materion Ystadau eraill.

Roedd problemau nyrsio yn ymwneud â gwybodaeth neu ddeall anghenion cleifion ac urddas.

Aed i'r afael â materion yn ymwneud â phorthora a glendid ar draws y sefydliad ar unwaith neu o fewn terfyn amser byr.

Mynegwyd pryderon hefyd ynghylch diffyg rhaglen reolaidd ar gyfer glanhau ffenestri allanol.

Arolygon rheolaidd llai o faint

Caiff arolygon llai o faint eu cynnal yn rheolaidd hefyd. Mae un o'r rhain wedi cynnwys casglu barn cleifion ar urddas a arweiniodd yn ei dro at lunio Adduned Urddas y Bwrdd Iechyd. Gwnaeth arolwg arall helpu i lywio Strategaeth Gwybodaeth ac Ymgynghori ar gyfer Gofalwyr Gogledd Cymru.

Cynllun Cerdyn Sylwadau

Soniodd defnyddwyr y gwasanaeth yr hoffent roi gwybod i ni am eu hawgrymiadau neu eu sylwadau'n ymwneud a'r gwasanaeth a gawsant. Felly ar y cyd â defnyddwyr y gwasanaeth, mae'r Bwrdd Iechyd wedi cynllunio cynllun cerdyn sylwadau rhadbost ac electronig. Mae'r cardiau hyn yn caniatáu rhoi adborth i'r sefydliad yn ddienw ac maent yn gweithredu fel system rhybudd cynnar. Mae cyfran uchel o'r sylwadau'n ganmoliaethus, er bod rhai yn nodi meysydd i'w gwella ac mewn llawer o achosion, mae modd mynd i'r afael â'r rhain yn gyflym; er enghraifft, darparu gwres ychwanegol yn yr adran i gleifion allanol yn ystod rhaglen ailwampio neu wella arwyddion.

Roedd problemau yn ymwneud â pharcio ceir yng Nglan Clwyd yn thema gyson hefyd. Datblygwyd strategaeth parcio ceir ar gyfer Glan Clwyd i fynd i'r afael â thagfeydd a materion yn ymwneud â diogelwch.

Trawsnewid gofal

Mae [Trawsnewid Gofal](#) (Saesneg yn unig) yn rhaglen gwella ansawdd sydd â'r nod o:

- gynyddu faint o amser y mae nyrs cofrestredig yn ei dreulio yn cyflwyno gofal gwerth ychwanegol i gleifion
- lleihau digwyddiadau negyddol sy'n cynnwys doluriau gwasgu a gafwyd wrth gael gofal iechyd a syrthio
- Gwella profiad cleifion a staff

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi cyflwyno "*Rowndiau Bwriadol*" yn ardaloedd y wardiau. Mae hyn yn golygu bod nyrsys yn gwirio cynnydd cleifion ac yn sicrhau bod eu hanghenion gofal yn cael eu bodloni. Mae 75 o wardiau i gleifion mewnol (66% o wardiau i gleifion mewnol) ar draws y Bwrdd Iechyd wedi rhoi hyn ar waith.

Mae cleifion eisoes wedi cael budd o ganlyniad uniongyrchol i hyn:

- Lleihau Doluriau Gwasgu a gafwyd wrth gael gofal iechyd
- Strwythur a threfniadaeth well o ran darpariaeth gofal
- Llai ymyriadau yn ystod rowndiau meddygol (mae gweithgarwch ar y wardiau yn ategu'r lleihad mewn ymyriadau)
- Maeth / hydradu gwell i gleifion
- Mae cleifion yn barod i gael prydau bwyd gyda llai o ymyrryd e.e. anghenion toiled
- Mae cleifion yn gwybod bod eu hamser gyda staff wedi'i ddiogelu - "eu hamser" nhw yw hyn.
- Cyfle i staff asesu a gwerthuso'r cynllun gofal gyda'u claf
- Cyfle i gleifion fod yn gysylltiedig â'u gofal a chyfathrebu gwell
- Cyfle i staff fod yn "fodel rôl" o ran urddas, gofal a thrugaredd i ddilyn gweithwyr gofal iechyd proffesiynol a chleifion
- Cyfle cynyddol i staff adnabod cleifion sy'n dirywio

Mae'r offeryn mesur ansawdd rowndio bwriadol wedi'i addasu i'w ddefnyddio yn amgylchedd yr Adran Cleifion Allanol am y tro cyntaf. Mae themâu o ganfyddiadau Arolwg Picker wedi'u defnyddio i arwain y gwaith datblygu hwn yn Adran y Cleifion Allanol sy'n arwain at gyfathrebu a phrofiad gwell pan fo oedi mewn clinigau. Mae'r fenter hon wedi ail-bwysleisio pwysigrwydd hysbysu cleifion bob cam o'r ffordd.

Dysgu o storïau cleifion

Mae Storïau Cleifion yn ymwneud â gwrando ar brofiad cleifion, perthnasau, neu ofalwyr o ran gofal iechyd a dysgu o'r profiad hwnnw.

Caiff storïau cleifion eu defnyddio ar gyfer hyfforddiant, codi ymwybyddiaeth ymhlith staff a rhannu arfer da. Maent yn llywio'r eitemau diogelwch cleifion sy'n dod i law'r Bwrdd sy'n cael eu cylchredeg drwy'r sefydliad yn ddiweddarach. Mae storïau cleifion yn rhan o hyfforddiant llysgenhadon gofal urddasol. Cynigir y cyfle hefyd i gleifion a pherthnasau fynychu a chyflwyno eu storïau yng Nghyfarfodydd y Bwrdd, gweithdai, cynadleddau a chyfarfodydd tîm er mwyn rhannu eu profiadau o lygad y ffynnon â gweithwyr gofal iechyd proffesiynol.

Mae storïau cleifion yn caniatáu cymryd camau ymarferol yn aml i wella profiad cleifion. Yn 2012-13, mae enghreifftiau o hyn yn cynnwys:

- Cyhoeddi Rhybudd Diogelwch Cleifion yn manylu ar arweiniad arfer gorau wrth gyfathrebu â rhywun sy'n fyddar a dall neu wrth ofalu am rywun sy'n fyddar a dall.
- Argymhellwyd modiwl Ymwybyddiaeth o Golli Defnydd o'r Synhwyrdd fel modiwl gorfodol ar hyfforddiant Gweithwyr Cymorth Gofal Iechyd.
- Adolygu cymorth bwydo ar y fron ar Wardiau Plant.
- Gwybodaeth well i gleifion a gofalwyr am Wasanaethau Gofal Gwell yn y Cartref
- Dyddiaduron yn ymyl y gwely mewn Unedau Gofal Dwys.

Bod yn sefydliad sy'n dysgu

Mae'r adran hon yn darparu crynodeb o sut mae'r Bwrdd Iechyd yn gweithio i ddysgu o brofiadau cleifion a staff er mwyn gwella gwasanaethau

Mae adborth gan gleifion a'u gofalmwyr bob amser yn cynnig cyfle i ddysgu. Weithiau bydd pethau yn mynd o'i le ac nid ydym yn llwyddo i fodloni anghenion ein cleifion.

Mae'r Bwrdd Iechyd yn ymateb i bryderon yn unol â Rheoliadau Gweithio i Wella. Y nod yw 'ymchwilio unwaith, ymchwilio yn dda' fel bod pryderon yn cael y driniaeth gywir, y tro cyntaf. Mae'n ofynnol hefyd i'r Bwrdd Iechyd lunio [adroddiad blynyddol Gweithio i Wella](#).

Yn ogystal â dysgu gwersi o bryderon, caiff staff eu hannog a'u cefnogi i roi gwybod am ddigwyddiadau pan fydd pethau'n mynd o'i le fel y gallwn ddysgu a gwella. Mae rhoi gwybod am ddigwyddiadau wedi cynyddu flwyddyn ar ôl blwyddyn ac yn Arolwg y Staff, mae ein staff wedi cadarnhau eu bod yn fodlon rhoi gwybod am ddigwyddiadau ac maent yn teimlo eu bod yn cael eu trin yn deg pan fydd pethau'n mynd o'i le.

Mae gan y Bwrdd Iechyd system electronig newydd (Datix) ar gyfer rhoi gwybod am ddigwyddiadau, cwynion a honiadau a'u rheoli ac mae cynnydd da wedi'i wneud o ran cyflwyno'r system hon.

Cwynion

Mae staff yn ceisio mynd i'r afael â phryderon y bydd cleifion/defnyddwyr gwasanaeth a'u gofalmwyr/perthnasau yn tynnu sylw atynt wrth iddynt godi. Yn 2012-13, cofnododd y Bwrdd Iechyd 1701 o bryderon a gafodd eu datrys 'yn y fan a'r lle'. Fodd bynnag, penderfynodd rhai cleifion/defnyddwyr gwasanaeth, eu gofalmwyr/perthnasau gwyno'n ffurfiol. Yn 2012/13, daeth 1597 o gwynion i law, cynnydd o 258 (19%) oddi ar y flwyddyn flaenorol.

Mae'r Bwrdd Iechyd yn parhau i geisio ymateb i gwynion o fewn y terfynau amser cytûn. Mae hwn yn faes sy'n peri cryn dipyn o her i'r Bwrdd Iechyd ac nid ydym wedi llwyddo i gydymffurfio â'r safon. Mae'r tabl isod yn cymharu perfformiad yn 2011-12 â pherfformiad yn 2012-13.

Nifer y Cwynion a ddaeth i law		Gwahaniaeth oddi ar y flwyddyn flaenorol	Cydnabyddiaeth o fewn dau ddiwrnod gwaith		Ymateb o fewn 30 diwrnod gwaith	
2011/12	2012/13	Cynnydd o 19%	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13
1339	1597		89%	98%	32%	42%

Pedwar mater pwysig sy'n peri pryder yw :

- agweddau ar driniaeth glinigol
- oedi/canslo apwyntiadau
- cyfathrebu ysgrifenedig ac ar lafar
- agwedd staff

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (PSOW)

Atgoffir achwynwyr am eu hawl i ofyn am adolygiad annibynnol gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (PSOW) os byddant yn anfodlon ar ymateb y Bwrdd Iechyd. Cyflwynodd achwynwyr 86 o geisiadau i'r Ombwdsmon yn ystod 2012/13, sy'n cynrychioli oddeutu 5.3% o gyfanswm nifer y cwynion a ddaeth i law yn ystod y cyfnod hwn. Mae hon yn ganran debyg i'r flwyddyn flaenorol o 5.6%. Mae'r Ombwdsmon wedi nodi bod y cwynion a ddaeth i law ac yr ymchwiliwyd iddynt gan ei swyddfa'n is na lefel gyfartalog y Bwrdd Iechyd a bod y rhan fwyaf o'r cwynion a ddaeth i law yn ymwneud â thriniaeth glinigol yn yr ysbyty. Soniodd yn gadarnhaol hefyd am nifer yr achosion o fynd i'r afael â sefyllfaoedd yn ddiymdroi a setliadau gwirfoddol a'r cwynion a gynhaliwyd a oedd o dan y lefel gyfartalog. Fodd bynnag, bu angen i'w swyddfa gyhoeddi un adroddiad er budd Iechyd Cyhoeddus.

Adroddiad Cyhoeddus Adran 16

Caiff adroddiadau cyhoeddus eu cyhoeddi o dan Adran 16 Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005 mewn achoson lle bo'r Ombwdsmon o'r farn nad oes unrhyw faterion yn ymwneud â buddiant y cyhoedd yn deillio o ymchwiliad. Yn ystod y cyfnod adrodd hwn, mae'r Bwrdd Iechyd wedi derbyn un adroddiad cyhoeddus yn ymwneud â chwyn ynghylch y gofal a roddwyd i glaf yn Ysbyty Glan Clwyd yn 2009 ynglŷn ag oedi i roi diagnosis a thriniaeth. Derbyniwyd argymhellion i adolygu gweithdrefnau, cynnal archwilio a hyfforddi pellach gan y Bwrdd Iechyd.

Adroddiadau Rheol 43 Crwneriaid

Yn ystod y cyfnod adrodd hwn, mae'r Bwrdd Iechyd wedi derbyn tri adroddiad Rheol 43 yn dilyn cwestau'r Crwneriaid mewn perthynas â'r canlynol:

- Y gweithdrefnau a ddefnyddir i rannu gwybodaeth
- Cyswllt â theuluoedd
- Gwybodaeth i gleifion a'u teuluoedd/gofalwyr ar ôl iddynt gael eu rhyddhau ar ôl llawdriniaeth fawr i'r abdomen.

Mae cynlluniau gweithredu wedi cael eu rhoi ar waith i fynd i'r afael â'r materion pwysig hyn.

Digwyddiadau

Bu cynnydd o 3.2% yn nifer y digwyddiadau y rhoddir gwybod amdanynt yn y Bwrdd Iechyd. Mae'r Bwrdd Iechyd yn parhau i annog staff i roi gwybod am bethau er mwyn hybu diwylliant agored fel y gallwn ddysgu a gwella. Rhoddwyd gwybod am gyfanswm o 16,759 o ddigwyddiadau yn ystod 2012/13 ac roedd 76% o'r rhain yn ddigwyddiadau'n ymwneud â diogelwch cleifion (12,788). Y digwyddiadau y rhoddwyd gwybod amdanynt gan amlaf ar draws pob un o'r tri rhanbarth llym a chymunedol oedd 'llithro, baglu a syrthio'. Roedd bron i 80% o ddigwyddiadau wedi'u categorio fel rhai nad oedd yn peri unrhyw niwed o gwbl neu fel rhai nad oeddent yn ddifrifol. Caiff Llywodraeth Cymru wybod am y digwyddiadau mwyaf difrifol a fydd wedyn yn monitro ymatebion y Byrddau Iechyd fel y cawn sicrwydd ein bod yn lleihau'r tebygolrwydd o weld digwyddiadau tebyg yn y dyfodol. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf (2012/13), rydym wedi rhoi gwybod am 136 o ddigwyddiadau difrifol, cynnydd o 29% oddi ar y llynedd. Mae'r digwyddiadau hyn yn cynrychioli 1% o'r holl ddigwyddiadau clinigol y rhoddwyd gwybod amdanynt.

Y pum prif gategori ar gyfer rhoi gwybod am ddigwyddiadau yn ystod 2012/2013 oedd:

- Cyflawni hunanladdiad (gwirioneddol neu ymgais at hunanladdiad) gyda 23% (31)
- Marwolaeth annisgwyl cleient sy'n agored i Wasanaethau Iechyd Meddwl ar 12% (16)
- Cleifion sy'n absennol heb ganiatâd ar 7% (10)
- Claf sy'n derbyn triniaeth GIG yn marw'n annisgwyl ar 7% (10) a
- Cynnal y pelydr-x anghywir / yn ddiangen / dyblygu cynnal pelydr-x ar 7% (10)

Mae canlyniadau rhai ymchwiliadau'n amlygu, er y gallai marwolaeth fod wedi bod yn annisgwyl, na ddaeth unrhyw broblemau'n ymwneud â gofal neu ddarparu gwasanaethau i'r amlwg.

Ymchwilir i ddigwyddiadau difrifol gan ddefnyddio dulliau 'dadansoddi gwraidd y broblem' i ddirnadau pam yn union y bu iddynt ddigwydd fel bod modd gwneud argymhellion i newid arfer. Mae'r broses hon yn lleihau'r risg o ddigwyddiad tebyg yn codi eto.

Mae dysgu o ddigwyddiadau wedi arwain at:

- Adolygu gweithdrefnau a phrosesu clinigol
- Prynu offer newydd
- Rhybuddion lleol ac adalw cynnyrch cenedlaethol (Dyfeisiau Meddygol).

Hawlio lawndal

Yn ystod y cyfnod adrodd, daeth cyfanswm o 289 o hawliadau newydd am iawndal i law ac mae 220 o'r rhain wedi'u nodi'n achosion o esgeulustod clinigol tra bod 69 ohonynt wedi'u nodi fel anafiadau personol. Mae hyn yn cynrychioli cynnydd o 31% oddi ar y flwyddyn flaenorol. Y themâu sy'n ymddangos dro ar ôl tro yw: cadw cofnodion, cyfathrebu, goruchwyllo, cymhwysedd a hyfforddiant.

Dysgu Sefydliadol o Brofiad Cleifion

Blaenoriaeth y Bwrdd Iechyd yw darparu gofal a thriniaeth ddiogel o ansawdd uchel ar gyfer pob un o'i gleifion. Er mwyn cyflawni hyn, mae'n bwysig bod y sefydliad yn hybu diwylliant sy'n cydnabod lle mae camgymeriadau wedi'u gwneud. Yn rhy aml, mae'r methiannau'n gysylltiedig â themâu sy'n ymddangos dro ar ôl tro ar draws y GIG. Felly mae'n hollbwysig bod gan y Bwrdd Iechyd system effeithiol ar waith i gynorthwyo dysgu sefydliadol sy'n codi o argymhellion lleol a chenedlaethol.

Mae Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch y Bwrdd yn ystyried pryderon ac yn craffu arnynt. Mae gan Grwpiau Rhaglen Glinigol fforymau lleol lle y caiff cwynion a digwyddiadau eu hadolygu.

Isod mae rhai enghreifftiau o'r camau gweithredu y mae'r Bwrdd Iechyd wedi'u cymryd mewn ymateb i'r pryderon y mae cleifion wedi'u codi:

Gofal a Thriniaeth:

- Yn dilyn digwyddiad yn ymwneud ag oedi wrth drosglwyddo claf o un ysbyty llym i'r llall ar gyfer triniaeth arbenigol, mae adolygiad o'r trefniadau trosglwyddo rhwng ysbytai wedi'i gynnal ac mae protocol newydd wedi'i lunio.

- Yn dilyn cwyn a ddaeth i law yn honni nad oedd cadeiriau cleifion yn addas ar gyfer cleifion oedrannus a bregus, gwnaed trefniadau i brynu cadeiriau llai gyda chlustogau integredig gwrthrisg ar gyfer wardiau Gofal yr Henoed.
- Yn dilyn nifer o ddigwyddiadau yn ymwneud â'r amlygiad anfwriadol yn unol ag IR(ME)R yn yr Adran Radioleg, mae'r gweithdrefnau ar gyfer cyfiawnhau a gwirio manylion personol cleifion wedi'u diwygio i gynnwys yr angen i wirio hanes delweddau'r claf am astudiaethau tebyg yn ddiweddar.

Staff, Hyfforddiant a Goruchwyliaeth

- Mae'r broses ar gyfer cyflogi doctoriaid Locwm o asiantaethau wedi'i hadolygu. Caiff cymwysterau a geir daon eu gwirio cyn y bydd Locwm yn dechrau yn ei swydd. Mae'r Arweinydd Clinigol yn adolygu CVau'r locwm am ei addasrwydd cyn y bydd yn dechrau ar ei ddyletswyddau.

Gwybodaeth a Chyfathrebu

- Mae gwybodaeth i gleifion yn ymwneud â chynghor ar adeg rhyddhau 'pa bryd i ofyn am gyngor meddygol ar ôl cael llawdriniaeth fawr i'r abdomen' wedi'i datblygu i'w defnyddio'n lleol yn ogystal â symbylu cynhyrchu gwybodaeth sydd ar gael yn genedlaethol gan *EIDO Healthcare*.
- Gwnaeth cwyn gan glaf a fu'n aros am amser annerbyniol i feddyg teulu y tu allan i oriau ymweld ag ef yn y cartref amlygu'r angen i staff gofio dilyn polisi mewn perthynas â rhoi 'galwad gysur' er mwyn sicrhau bod cleifion yn cael gwybod beth sy'n digwydd tra byddant yn aros i feddyg ymweld â nhw.
- Yn dilyn cwyn ynghylch y gofal a gafodd claf wrth gael cemotherapi pan oedd yn mynd i'r Adran Damweiniau ac Achosion Brys gyda thwymyn. Mae'r protocol rhwng y Ganolfan Trin Canser a'r Adrannau Damweiniau ac Achosion Brys wedi'i ddiwygio o ran cyfathrebu.

Gwella Polisi a Gweithdrefnau er mwyn sicrhau Arfer Gorau:

- Mae polisi Rhyddhau ar gyfer y Bwrdd Iechyd cyfan wedi'i ddatblygu ac mae nifer o sesiynau galw heibio wedi'u cynnal er mwyn lansio'r polisi
- Mae archwiliad cydsyniad ar draws y Bwrdd Iechyd cyfan wedi'i gynnal
- Mae nifer o gwynion a ddaeth i law wedi tynnu sylw at bryderon ynghylch natur hirfaith y 'gweithdrefnau ymdrin â chleifion' hefyd. Mewn ymateb i'r rhain, mae'r Bwrdd Iechyd wedi cynnal adolygiad cyflawn o'r weithdrefn, wedi symleiddio'r prosesau gweinyddol yn ogystal â rhoi system rheoli risg ar y we newydd ar waith.

Rhybuddion Diogelwch Cenedlaethol i Gleifion

Mae'n bwysig ein bod yn dysgu o gamgymeriadau a phroblemau sydd wedi digwydd mewn mannau eraill hefyd. Cafodd y gwaith hwn ei gydlyn gan yr Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion (NPSA) tan fis Mawrth 2012. Gwnaethant gyhoeddi rhybuddion a nodi "digwyddiadau na ddylent godi".

Yn ystod cyfnod ei gweithrediad, cyhoeddodd yr Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion ryw 76 o rybuddion a hysbysiadau cyngor, a chafodd yr un olaf o'r rhain ei gyhoeddi ym mis Mawrth 2012. O'r 76 o gyhoeddiadau, mae 70 ohonynt yn ymwneud â'r canlynol:

- **19 o Rybuddion Diogelwch Cleifion** – mae angen cymryd camau'n ddiymdroi i fynd i'r afael â phroblemau lle mae risg fawr i ddiogelwch ac mae terfyn amser penodol i'w rhoi ar waith
- **39 o Adroddiadau Ymateb Cyflym** - rhoi rhybudd brys i sefydliadau gofal iechyd am risgiau sylweddol sy'n newydd (neu heb fod yn rhai cyfarwydd).
- **12 o Hysbysiadau Arfer Mwy Diogel** – mae'n cynghori ar roi argymhellion neu atebion penodol ar waith.

Mae'r Bwrdd Iechyd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am berfformiad chwarterol i Lywodraeth Cymru mewn perthynas â'i statws cydymffurfio gyferbyn â rhoi'r holl rybuddion perthnasol ar waith a hyd yn hyn, mae'r rhybuddion a ganlyn yn amodol ar adolygiad parhaus gan y Grwpiau Rhaglen Glinigol y mae'r rhybudd yn berthnasol iddynt:

Rhybuddion Diogelwch Cleifion – tri'n cael eu hadolygu ar hyn o bryd
Adroddiad Ymateb Cyflym - 10 yn cael eu hadolygu ar hyn o bryd
Hysbysiad Arfer Mwy Diogel – tri'n cael eu hadolygu ar hyn o bryd

Ar hyn o bryd, mae'r Bwrdd Iechyd yn gweithio mewn partneriaeth â Gweithgor Rhybuddion Cymru Gyfan Llywodraeth Cymru i fonitro cynnydd gyferbyn â'r rhybuddion agored. Wrth wneud hynny, mae'r Bwrdd Iechyd yn achub ar y cyfle i ddysgu o Fyrdau Iechyd eraill mewn perthynas ag agweddau penodol ar roi'r rhybuddion ar waith ac yn tynnu sylw at faterion yn ymwneud â meysydd dyrys lle mae angen Atebion Cenedlaethol.

Digwyddiadau na ddylent godi

Mae 'Digwyddiad na ddylai godi' yn ddigwyddiad difrifol yn ymwneud â diogelwch cleifion y mae modd ei osgoi i raddau helaeth ac na ddylai ddigwydd. Yn ystod y cyfnod adrodd hwn, cafwyd un 'digwyddiad na ddylai godi' o dan gategori 'cadw deunydd ar ôl llawdriniaeth sydd felly golygu bod angen ail-lawdriniaeth' a thynnwyd sylw Llywodraeth Cymru at hyn. Ymchwiliwyd i'r digwyddiad yn llawn ac mae gwelliannau i arferion a gweithdrefnau clinigol wedi'u rhoi ar waith.

Ymchwil ac Arloesi

Mae'r Bwrdd Iechyd yn cefnogi ystod eang o ymchwil iechyd sy'n cynnig cyfle i gleifion gymryd rhan mewn treialon ac astudiaethau clinigol. Mae gweithio mewn partneriaeth a chydweithio â Phrifysgol Bangor a Phrifysgol Glyndŵr yn cynnig cyfle i staff ddatblygu a chynnal ymchwil gan ddatblygu sgiliau lleol a ffyrdd arloesol o gyflwyno gofal iechyd. Mae gan y Bwrdd Iechyd nifer fawr o staff ymchwil gweithgar sy'n arwain ac yn cefnogi'r ymchwil.

Mae trafodaethau'n cael eu cynnal gyda Phrifysgol Bangor yn ymwneud â datblygu cyfleuster Ymchwil Clinigol i gefnogi ymchwil iechyd newydd a blaengar. Bydd hyn yn gyfle i ddatblygu ac ehangu'r portffolio ymchwil presennol ymhellach. Yn 2012/13, gwaeth y Bwrdd Iechyd gynnal bron i 400 o brosiectau ymchwil gweithgar yn cynnwys treialon yn ymwneud â chyffuriau ac ymyriadau yn ogystal â phrosiectau'n ymdrin â'r ffordd y caiff gwasanaethau eu cyflwyno neu eu rheoli, ac eraill a oedd â'r nod o ystyried profiadau cleifion o ofal iechyd. Bydd y rhain hefyd yn cynnwys prosiectau a gynhaliwyd gan staff gofal iechyd fel rhan o'u hastudiaethau ar

gyfer cymwysterau academiaidd uwch sy'n adlewyrchu ymrwymiad y Bwrdd Iechyd i ddatblygiad staff. Yn ystod y cyfnod hwn, gwnaeth y Bwrdd Iechyd recriwtio dros 2,000 o gleifion i astudiaethau'n cynnig cyfleoedd i gleifion gymryd rhan mewn ymchwil a allai arwain at wella gwasanaethau ar gyfer darpar gleifion y GIG.

Arolwg Staff

Yn ystod mis Ionawr a mis Chwefror 2013, gwahoddwyd holl aelodau staff GIG Cymru i gymryd rhan mewn [Arolwg Staff](#). Gofynnodd sut roedd staff yn teimlo am weithio yn eu Bwrdd Iechyd neu'r Ymddiriedolaeth ac am eu barn ar ansawdd y gofal a roddir. Yn y Bwrdd Iechyd, gwnaeth 28% o staff gwblhau'r arolwg. Derbyniodd y Bwrdd Iechyd y canlyniadau ym mis Mai 2013 a'u cyflwyno i gyfarfod y Bwrdd ym mis Mai a'r Fforwm Partneriaeth Leol (yn cynnwys uwch reolwyr a chynrychiolwr Undebau Llafur).

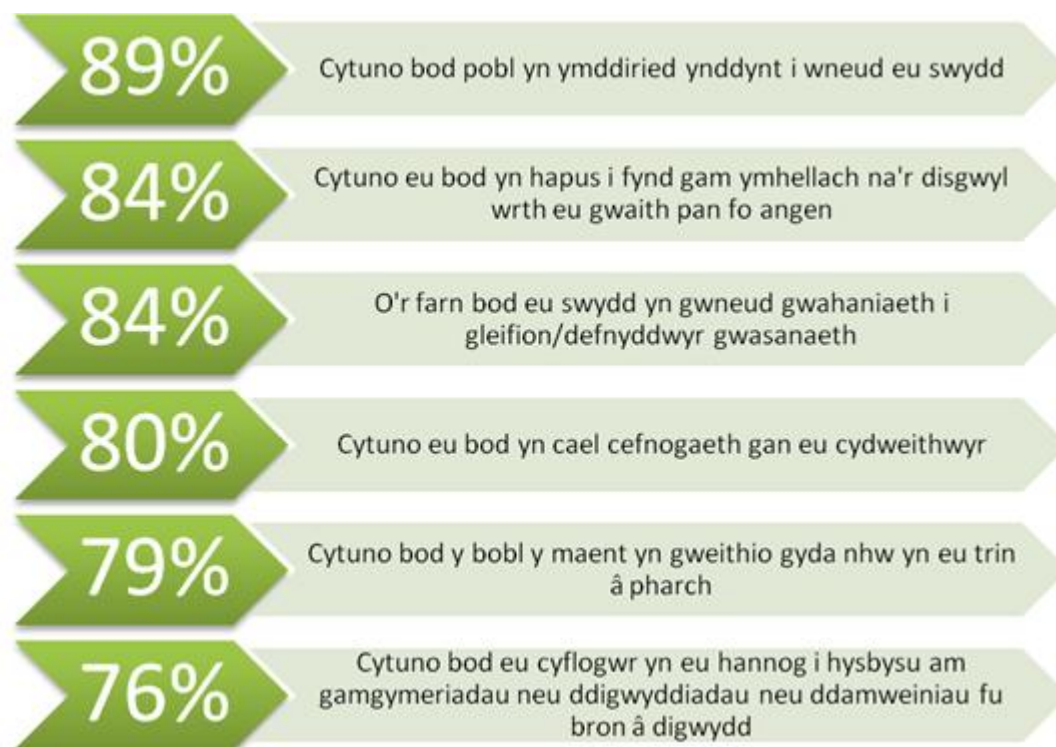
Dywedodd ein staff wrthym eu bod yn teimlo bod gennym ffydd ynddynt i wneud eu swyddi, bod cydweithwyr a rheolwyr yn eu trin â pharch a bod gan reolwyr ymrwymiad cryf i sicrhau'r gorau ar gyfer defnyddwyr y gwasanaeth. Roeddent yn teimlo'n fodlon ar ansawdd y gofal y gallent ei gynnig yn bersonol. Gwnaethant ddweud hefyd eu bod yn cael eu hannog i roi gwybod am gamgymeriadau, digwyddiadau ac ergydion y bu bron iddynt ddigwydd fel rhan o'n hymrwymiad i ddiogelwch cleifion. (gweler ffigur 1)

Fodd bynnag, roedd nifer o faterion hefyd lle roedd staff yn teimlo bod angen gwneud mwy o lawer: (gweler ffigur 2)

- Amser a niferoedd staff i gyflwyno gofal o ansawdd uchel
- Pwysau sylweddol ar ofal iechyd i gadw ansawdd-dim ond 50% o staff oedd yn teimlo y byddent yn hyderus y byddai'r Bwrdd Iechyd yn rhoi gofal o ansawdd da pe bai angen triniaeth ar ffrind neu berthynas
- Pryderon ynghylch blaenoriaethau eraill a oedd yn golygu bod amheuan o ran ymrwymiad parhaus y Bwrdd Iechyd i wneud ansawdd a diogelwch yn flaenoriaeth bennaf
- Pryderon ynghylch gwelededd y tîm uwch reolwyr a'u dealltwriaeth o bwysau ar staff
- Cyfathrebu gwell â staff
- Diffyg adborth i staff ar eu perfformiad
- Staff yn teimlo na chawsant eu cynnwys yn llawn yn eu timau i wella gwasanaethau ar gyfer cleifion
- Dulliau gwael ar gyfer cyfathrebu a rholi newid

Teimlai'r Bwrdd mai materion sylweddol a phwysig oedd y rhain a bod angen gwneud newidiadau er mwyn dangos gwelliannau amlwg a pharhaus i staff a chleifion. Rydym wedi gweithio gyda staff a phartneriaid Undebau Llafur yn ystod haf 2013 er mwyn ymateb i'r meysydd hyn sy'n peri pryder a gwneud gwelliannau. Caiff cynllun gweithredu'n cynnwys argymhellion ei gyflwyno i gyfarfod y Bwrdd ym mis Medi.

Ffigur 1: Gosodiadau sy'n arwain at y sgoriau uchaf

Ffigur 2: Gosodiadau sy'n arwain at y sgoriau isaf

Edrych ymlaen

I gynnal a darparu gofal o ansawdd uchel yn wyneb her sylweddol, bydd y Bwrdd yn cael eu ffocws ar ansawdd ac yn ceisio ymarfer gorau.

Mae nifer o faterion arwyddocaol yn cael eu codi yn y Datganiad Ansawdd Blynyddol y mae angen i'r Bwrdd roi sylw iddynt wrth fynd ymlaen er mwyn cynyddu ansawdd, diogelwch a safonau'r gofal a ddarparwyd i'r cleifion a'r cymunedau rydym yn eu gwasanaethu.

Llywodraethu ac Arweinyddiaeth

Cafodd yr adolygiad a ymgwymerwyd gan AGIC a SAC ei gyhoeddi ym Mehefin 2013 ac roedd yn dwyn sylw at nifer o feysydd allweddol lle mae angen gwell perfformiad. Bydd hyn yn helpu'r Bwrdd i ganolbwyntio ar y materion y mae angen eu newid fel ein bod yn gallu gyrru gwelliannau o ran ansawdd a diogelwch gofal i gleifion. Bydd Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio, Bydwreigiaeth a Gwasanaethau i Gleifion, â chefnogaeth Cyfarwyddwr Meddygol allanol a benodwyd gan Lywodraeth Cymru, yn arwain y gwelliant o ran llywodraethu ac arweinyddiaeth ansawdd a diogelwch. Bydd y rhaglen o waith yn cynnwys adolygu'r Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch a strwythur is bwyllgorau a bydd yn ceisio gwella adrodd a dwysau gwybodaeth i'r Bwrdd. Bydd hyn yn cynnwys adolygu'r dangosyddion ansawdd sydd ar waith gan y Bwrdd iechyd ac ail-fapio pa wybodaeth sy'n mynd i ba bwyllgor. Hefyd, bydd AGIC yn ymgymryd â gweithredoedd monitro penodol ochr wrth ochr â'u rhaglen arferol o arolygu lleoliadau gofal iechyd. Bydd hyn yn cynnwys gwaith datblygu â'r Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch i sicrhau ei fod yn fwy parod i nodi risgiau allweddol i ddiogelwch cleifion a mynd i'r afael â'r rhain. Bydd gwaith y Bwrdd yn cael ei oruchwylio gan AGIC a SAC er mwyn i bawb gael sicrwydd bod y gweithredu priodol yn digwydd o fewn amserlenni derbyniol i fynd i'r afael â'r materion critigol hyn.

Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cefnogaeth i sicrhau bod y Bwrdd yn gwneud y cynnydd gofynnol. Mae trefniadau pontio wedi cael eu rhoi ar waith i sicrhau bod gan y Bwrdd gefnogaeth a gallu ychwanegol mewn meysydd allweddol, gan gynnwys yr uwch dîm arwain.

Haint sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd - gan gynnwys Clostridiwm Difficile

Mae cleifion yn haeddu cael eu hamddiffyn rhag pob haint y mae modd ei osgoi ac rydym yn benderfynol o weithredu'n bendant i leihau pob haint sy'n gysylltiedig â gofal iechyd. Mae gan Gyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio, Bydwreigiaeth a Gwasanaethau Cleifion gyfrifoldeb arweiniol o ran heintiau, eu rheoli a'u hatal, a bydd hi'n sicrhau bod adroddiadau cywir ac amserol i'r Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch a'r Bwrdd trwy'r Is Bwyllgor Gwella, Atal a Rheoli Heintiau. Dyma'r materion allweddol ar gyfer 2013/2014:

- Haint *Clostridiwm-Difficile*, gan gynnwys rheolaeth barhaus yr achosion yn Ysbyty Glan Clwyd.
- Lleihau achosion o facteraemia MRSA (Staffylococws awrëws sy'n gwrthsefyll Methisilin) a MSSA (Staffylococws awrëws sy'n sensitif i Fethisilin)

Mae'r Bwrdd Iechyd eisoes wedi cymryd nifer o gamau i wella ei systemau ar gyfer [atal a rheoli heintiau](#) (Saesneg yn unig) sy'n cael eu cefnogi gan Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae arbenigwr annibynnol mewn atal heintiau, yr Athro Brian Duerden wedi adolygu ein gweithdrefnau ac mae wedi gwneud argymhellion ar gyfer gwella y mae'r Bwrdd eisoes yn gweithredu arnynt. Mae ei [adroddiad](#) llawn (Saesneg yn unig) wedi cael ei gyhoeddi a bydd ar gael trwy wefan y Bwrdd Iechyd. Mae'r Bwrdd Iechyd wedi rhoi cynllun gwelliant ar waith i sicrhau na fydd y sefyllfa hon yn digwydd eto. Fel rhan o'r cynllun gwelliant hwn, mae'r Bwrdd Iechyd wedi penodi nyrs arbenigol allanol mewn rheoli heintiau.

Cyfraddau Marwolaethau wedi'u Haddasu yn ôl Risg (RAMI)

Mae Cyfraddau Marwolaethau wedi'u Haddasu yn ôl Risg yn uwch yn y Bwrdd Iechyd o'u cymharu â sefydliadau eraill ar draws y DU ac maent ychydig bach yn uwch na chyfartaledd Cymru. RAMI yw un mesur marwolaeth a ddefnyddir i edrych ar gyfraddau marwolaeth mewn ysbytai ond mae'n gymhleth ac mae angen ei dehongli. Er enghraifft, gall gwahaniaethau yn y ffordd mae ysbytai yn gofalu am gleifion sy'n hollol ddiogel a phriodol achosi RAMI uwch neu is. Fodd bynnag, mae'r gyfradd wedi cynyddu dros amser yng Ngogledd Orllewin Cymru ac mae hyn yn destun i ymchwiliad manwl a thrylwyr gan ddefnyddio adolygiad nodiadau achos a fydd sy'n cael ei gynnal ar bob safle.

Cyfradd Farwolaethau wedi'u Haddasu yn ôl Risg (Model 2013) cyfanswm cronus hyd Ragfyr 2012:

Cyfartaledd y DU	Cyfartaledd Cymru	Cyfartaledd y Bwrdd Iechyd
100	104	107

Mae angen cael gwell dealltwriaeth o'r amrywiaeth hwn fel bod y Bwrdd a'r cyhoedd yn gallu bod yn sicr bod camau'n cael eu cymryd i wella diogelwch a safon y gofal a ddarperir fel bo'n ofynnol. Bydd gwybodaeth am RAMI a marwolaeth crai yn rhan o adroddiad ym mhob cyfarfod Bwrdd a bydd ar gael trwy ein gwefan fel ein bod yn gallu monitro'r cynnydd a'r gwelliant gofynnol.

Delio â phryderon a dysgu gwersi

Bydd adroddiad i'r Bwrdd fel mater o drefn am bryderon oddi wrth gleifion a'u gofalu, a bydd yr Adroddiad Ansawdd a Diogelwch ar gael trwy ein gwefan.

Mae adborth yn parhau i fod yn faes pwysig o ddysgu ar gyfer y Bwrdd Iechyd ac mae angen gwelliant sylweddol o ran amseroldeb ymatebion sy'n cael eu darparu i gleifion a darparu tystiolaeth ein bod wedi dysgu gwersi. Ym Mai 2013, cytunodd y Bwrdd y bydd Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio, Bydwreigiaeth a Gwasanaethau i Gleifion yn arwain ar reolaeth pryderon ac yn goruchwyllo rhoi'r cynllun gwella ar waith. Mae hyn yn canolbwyntio ar ddeilliannau boddhaol a datrysiad lleol prydlon, yn ogystal â nodi themâu cylchol fel ein bod yn gallu datblygu trefniadau mwy cadarn i wneud yn siŵr ein bod fel sefydliad yn dysgu ac yn newid er gwell o ganlyniad i

brofiadau cleifion. Bydd Polisi newydd Dysgu o Brofiad y sefydliad yn cefnogi hyn. Bydd y polisi allan ar gyfer ymgynghori â staff yn ystod y flwyddyn.

Yn ystod 2013-14 bydd adolygiadau manwl penodol yn parhau i sicrhau bod gwelliant cyson yn Uned Hergest, Ysbyty Gwynedd yn ogystal â Gwasanaethau Iechyd Meddwl ar draws Gogledd Cymru.

Bydd staff yn parhau i gael eu hannog a'u cefnogi i godi pryderon mewn perthynas â diogelwch cleifion a bydd y trefniadau ar gyfer dwysau pryderon yn gyflym i'r lefel briodol yn cael eu hadolygu i sicrhau bod y Bwrdd yn ymwybodol ac yn gallu mynd i'r afael â materion sy'n gallu codi ar draws safleoedd a strwythurau.

Gwrando ar staff

Mae'r arolwg staff a'r adolygiad y mae AGIC a SAC wedi ymgymryd ag ef ar y cyd yn nodi bod angen i ni wneud mwy i gyfathrebu'n effeithiol â staff. Bydd strategaeth gyfathrebu gynhwysfawr a chydlynol yn cael ei datblygu a'i rhoi ar waith, a fydd yn creu cyfleoedd newydd i staff godi pryderon fel y byddwn yn gallu canolbwyntio ar ansawdd a diogelwch gofal i gleifion a chreu hinsawdd gwaith positif yn ogystal ag adeiladu ymddiriedaeth. Bydd hyn yn cynnwys cyfarfodydd fforwm agored a rhan o'r fewnwyd lle bydd cydweithwyr yn gallu ymgysylltu â rhannu barn a syniadau am sut i wella pethau.

Byddwn yn gweithio i roi llais cryfach i staff ac yn dilyn yr arolwg staff byddwn yn gweithio trwy fforymau agored a grwpiau gwaith a gorffen i edrych ar sut gallwn ni wella ansawdd a gofal i gleifion.

Lefelau Staffio

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi cydnabod yr anawsterau recriwtio mae'n eu hwynebu mewn rhai rhannau o'n gweithlu meddygol. Yn 2013-14 bydd y Bwrdd Iechyd yn parhau i fonitro nifer o weithredoedd allweddol i leddfu'r broblem gan gynnwys:

- Gweithio ar y cyd â Deoniaeth Cymru
- Ymgyrchoedd recriwtio
- Datblygu gwasanaethau a'u hailgyflunio
- Gweithio gyda Phrifysgol Bangor (Ysgol Glinigol Gogledd Cymru a chyfleuster ymchwil clinigol)

Bydd cynnydd â'r her allweddol hon yn cael ei fonitro gan Bwyllgor y Gweithlu a Datblygu'r Gwasanaeth ac adroddir i'r Bwrdd.

Byddwn yn gweithio i roi egwyddorion arweiniol Prif Swyddog Nyrsio Cymru ar waith i gefnogi lefelau staffio diogel ar gyfer nyrsys ar wardiau ysbytai llym erbyn Ebrill 2014. Hefyd adroddir i'r Bwrdd Iechyd ar ddarganfyddiadau'r ailasesiad cyfradd geni a mwy bob tair blynedd, yn hydref 2013.

Safonau ar gyfer Gwasanaethau Iechyd

Yn dilyn adolygiad o'r Safonau yn ystod y flwyddyn ar lefel gorfforaethol, nodwyd y gweithredoedd canlynol ar gyfer y flwyddyn:

Safon 1 – Llywodraethu ac Atebolrwydd

Byddwn yn gweithio i wella gallu'r Bwrdd i lywodraethu yn effeithiol a thrwy wneud hyn yn adeiladu hyder mewn ansawdd a diogelwch gwasanaethau. Bydd tîm darparu llywodraethu ac arweinyddiaeth, dan arweiniad Prif Weithredwr allanol, yn gweithio ochr wrth ochr â Swyddogion Gweithredol y Bwrdd, Clinigwyr a chynrychiolwyr staff i yrru gwelliant cyflym o ran trefniadau llywodraethu ac arweinyddiaeth y sefydliad. Bydd eu gwaith yn canolbwyntio ar chwe maes allweddol a fydd yn sicrhau bod y Bwrdd yn gallu darparu tystiolaeth o'i ymrwymiad a'i gweithredoedd i wella ei drefniadau llywodraethu a rheoli.

- Datblygiad y Bwrdd
- Gosod Amcanion a Strategaeth
- Rheoli ac arwain
- Ansawdd a diogelwch
- Strategaeth gwasanaethau
- Cyfathrebu

Mae'r gweithredoedd hyn yn ceisio mynd i'r afael â'r materion a nodwyd yn Safon 1 Safonau Gwasanaethau Iechyd yng Nghymru, y modiwl Llywodraethu ac Atebolrwydd a aseswyd gan AGIC a darganfyddiadau'r adolygiad ar y cyd a ymgwymerwyd gan AGIC a SAC mewn perthynas â throsolwg y Bwrdd o drefniadau llywodraethu. Gallwch ddod o hyd i adroddiad manwl am y gweithredoedd hyn yma: [Ymateb i adolygiad AGIC a SAC](#)

Safon 2 - Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Hawliau Dynol

Bydd y broses Asesu'r Effaith ar Gydraddoldeb yn cael ei sefydlu ar draws y sefydliad. Bydd y Bwrdd Iechyd yn parhau i ddatblygu rôl Arweinydd Cydraddoldeb ym mhob maes.

Safon 7 – Ymarfer Diogel ac Effeithiol yn Glinigol

Bydd y Bwrdd Iechyd yn sicrhau bod gan bob Grŵp Rhaglen Glinigol brosesau cyffredin a chyson ar waith i fonitro a chofnodi cydymffurfriad yn erbyn canllawiau allanol.

Er mwyn cynyddu Effeithiolrwydd Clinigol gymaint â phosibl, mae Is Bwyllgor Effeithiolrwydd Clinigol y Bwrdd Iechyd yn adolygu prosesau sydd eisoes yn bodoli sy'n ceisio sicrhwydd gan GRhGau bod gofal cleifion yn ddiogel ac yn effeithiol yn glinigol. Bydd yr adolygiad yn darparu cyfle i bob GRhG arddangos hyn trwy nifer o fesurau fel cydymffurfriad â chanllawiau a safonau cenedlaethol, sicrhau bod pryderon cleifion yn darparu gwybodaeth ar gyfer newidiadau i wasanaethau, sut maent yn gweithredu ar ddarganfyddiadau archwiliad clinigol a nodi pryderon neu rwystrau i gynydd. Bydd hyn yn cyfrannu at ddarparu nodau a strategaeth y Bwrdd Iechyd, ac yn cefnogi dysgu sefydliadol.

Safon 10 - Urddas a Pharch

Byddwn yn cyflwyno'r Cynllun Pili Pala. Dyma gynllun newydd cyffrous ar gyfer gofal dementia mewn ysbytai cyffredinol.

Mae'r Cynllun Pili Pala yn caniatáu i bobl y mae dementia wedi effeithio ar eu cof yn barhaol fynegi hyn yn glir i staff ysbyty ac yn darparu strategaeth syml ac ymarferol i'r staff i ddiwallu anghenion unigolyn y bobl hyn.

Safon 11 - Diogelu

Mae canllawiau newydd wedi cael eu rhyddhau mewn perthynas â Chamfanteisio Rhywiol a Gwrthderfysgaeth. Bydd hyfforddiant a sesiynau ymwybyddiaeth yn cael eu cynnal i helpu staff i nodi cleifion a allai fod mewn risg yn y meysydd hyn.

Safon 23 – Delio â Phryderon a Rheoli Digwyddiadau

Bydd Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio, Bydwreigiaeth a Gwasanaetha Cleifion yn arwain gweithrediad rhaglen wella i sicrhau bod gwersi a ddysgwyd a chatau a gymerwyd yn cael eu rhannu i bob rhan o'r sefydliad a bod pryder yn cael eu trin mewn modd mwy amserol.

Safon 25 - Ymarferion Recriwtio a Chyflogaeth

Cytunwyd ar gynllun gweithredu clir a bydd hwn yn cael ei roi ar waith i leddfu problemau recriwtio o ran staffio meddygol.

Bod yn Agored a Thryloyw

Gall y cyhoedd gyrchu gwybodaeth am ansawdd a diogelwch ein gwasanaethau mewn amrywiaeth o ffyrdd. Byddwn yn parhau i weithio ar y ffordd bydd gwybodaeth yn cael ei rhannu fel ei bod yn glir, yn rhodd o jargon ac yn hygyrch a bydd yn cael ei diweddarau yn rheolaidd ar ein gwefan fel ei bod yn haws ei defnyddio. Bydd gwybodaeth allweddol yn cael ei darparu mewn amrywiaeth o ffurfiau hygyrch ar gyfer y rheiny ag anabledau a'r rheiny â gwahanol anghenion iaith.

Mae Gofal Iechyd yng Ngogledd Cymru yn Newid

2013/14 fydd un o flynyddoedd mwyaf heriol y Bwrdd Iechyd.

I wneud yn siŵr bod ein gwasanaethau yn ddiogel ac yn ffit i'r dyfodol rydym yn defnyddio clinigwyr i gynhyrchu datrysiadau yn y meysydd canlynol:

Ffocws ar Ofal Heb ei Drefnu	Ffocws ar Ofal Wedi ei Drefnu
Gofal Diwedd Bywyd	Brysbennu Clinigol, Blaenoriaethu a Throthwyon
Cyflyrau Cronig - Cardiaidd, Diabetes a Resbiradol	Cleifion allanol
Henoed Eiddil, Codymau, Dementia	Gwella llif cleifion trwy ysbyty Gofal Iechyd Parhaol

Yr her yw gwneud gwelliannau y gellir eu harddangos, sy'n arwyddocaol o ran iechyd i bawb ac wrth ddarparu gofal iechyd diogel, o ansawdd uchel.

Bydd ein cynlluniau yn briodoledig ar gyflawni deilliannau clir i gleifion. Yng nghydestun her ariannol ac ailstrwythuro gwasanaethau a'r gweithlu, mae'n rhaid i'r Bwrdd Iechyd sicrhau bod ansawdd a diogelwch yn parhau i fod wrth graidd ei gynllunio. Rhaid i wasanaethau a seiliwyd ar ganllawiau cenedlaethol a brofwyd gael eu blaenoriaethu a ffocws ar osgoi llawdriniaeth, profion neu driniaeth aflwyddiannus neu ddiangen.

Bydd ailfodelu gwasanaethau wrth galon yr agenda newid a bydd tystiolaeth glinigol, safonau ansawdd a pherfformiad yn tywys hyn.

Bydd datblygiadau o ran gwasanaeth ysbyty llym o ran mamolaeth a phaediateg, fasgwlaidd, llawdriniaeth y fron a chyffredinol; gofal yr henoed a meddygaeth frys. Bydd mwy o waith yn cael ei wneud i wella gofal cychwynnol a gwasanaethau cymunedol i wneud yn siŵr bod cymaint o wasanaethau â phosibl yn cael eu darparu y tu allan i ysbyty, lle bo hynny'n ddiogel, a bod gwasanaethau ar gyfer grwpiau agored i niwed yn cael eu cydlynu ac yn diwallu anghenion.

1000 o Fywydau a Mwy

Bydd diogelwch cleifion ac effeithiolrwydd gofal clinigol yn parhau i wella trwy raglenni 1000 o Fywydau a Mwy, rheoli heintiau, meddyginiaeth, gofal dementia a rhaglenni atal codymau.

Mae'r Bwrdd Iechyd yn sefydlu proses ar gyfer monitro gweithredoedd pob taith grwydr, mesur eu llwyddiant dros amser a threfnu ailymweliadau lle bo hyn yn briodol yn ystod 2013.

Adroddiad Francis

Cyhoeddwyd Adroddiad Francis yn Chwefror 2013. Hyd yma mae'r Bwrdd Iechyd wedi nodi arweinwyr Gweithredol a Rhaglen ar gyfer yr adroddiad a strwythur i gefnogi eu gwaith yn y dyfodol. Mae hyn yn cynnwys grŵp rhanddeiliaid mawr sy'n dwyn ynghyd amrywiaeth eang o farn a phersbectifau a fydd yn helpu i graffu a herio ymateb y Bwrdd Iechyd.

Mae'r adroddiad eisoes wedi cael ei ystyried ar gyfer ei effaith ddi-oed ar y Bwrdd Iechyd a gofynnwyd i amrywiaeth o arweinwyr Gweithredol ymateb i'r argymhellion hynny sy'n benodol i'w rôl a chyfrifoldebau yn y sefydliad.

Rhagwelir y bydd 2013/14 yn cael ei threulio yn dadansoddi statws y Bwrdd Iechyd yn erbyn yr argymhellion a chynghori ar weithredoedd newydd neu ychwanegol sy'n diwallu gofynion Adroddiad Francis orau. Y gobaith yw y bydd newidiadau yn cael eu cyflwyno ar draws y Bwrdd Iechyd yn ystod ail hanner 2013/14 a fydd yn adlewyrchu Adroddiad Francis ond sy'n gwella gofal cleifion yn annibynnol ar yr adroddiad.

Casgliad

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi manylu ar amrywiaeth o weithredoedd a fydd yn cael eu cymryd i sicrhau gwelliant parhaus. Bydd ymateb y Bwrdd i'r adolygiad o drefniadau

llywodraethu gan AGIC a SAC yn gyrru gwelliant o ran effeithiolrwydd y Bwrdd i ddarparu gofal o ansawdd uchel yn ogystal â chydabod mor gynnar â phosibl pan fydd pethau'n mynd o chwith er mwyn gallu gweithredu a dysgu gwersi. Byddwn yn gweithio'n galed i wrando ar y rheiny sy'n defnyddio ein gwasanaethau yn ogystal â gwrando ar ein staff fel y bydd, gyda'n gilydd, yn gallu dysgu o brofiad a darparu gofal o'r ansawdd y mae ein cymunedau'n haeddu.

Yn y Bwrdd lechyd drwyddo draw mae staff wedi ymrwymo i ddarparu'r gofal gorau posibl ar gyfer eu cleifion hyd yn oed wrth weithio dan amgylchiadau heriol a llawn pwysau. Byddwn yn gweithio i sicrhau bod gofal ar draws y Bwrdd lechyd yn ddiogel a thosturiol a bod cleifion yn parhau i fod wrth galon popeth a wnawn.

Os byddwch angen unrhyw wybodaeth bellach, cysylltwch â:
info.bcu@wales.nhs.uk neu

Swyddfa'r Prif Weithredwr

Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

Ysbyty Gwynedd

Penrhosgarnedd

Bangor

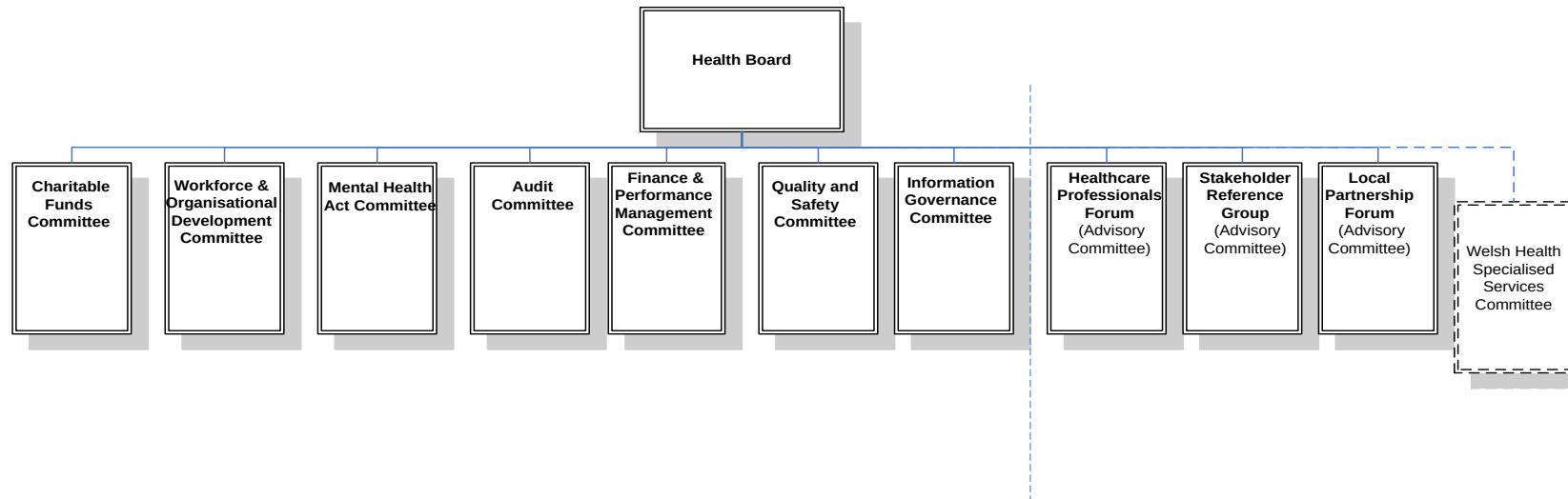
Gwynedd

LL57 2PW

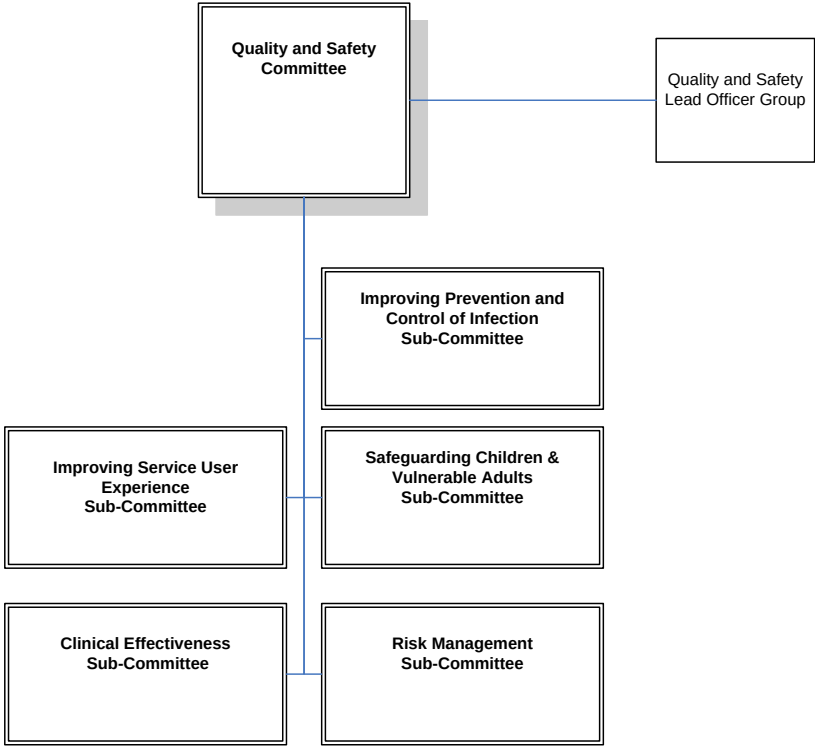
Atodiad 1 - Safonau ar gyfer Gwasanaethau Iechyd

	Sgôr ar hyn o bryd
Safon 1 – Llywodraethu ac Atebolrwydd	4
Safon 2 - Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Hawliau Dynol	3
Safon 3 - Hybu Iechyd	3
Safon 4 - Argyfyngau Sifil	4
Safon 5 - Ymgysylltu â Dinasyddion ac Adborth	3
Safon 6 – Cymryd Rhan mewn Gweithgareddau Gwella Ansawdd	3
Safon 7 - Ymarfer Diogel ac Effeithiol yn Glinigol	3
Safon 8 - Darpariaeth a Chynllunio Gofal	3
Safon 9 - Cydsyniad a Gwybodaeth Gleifion	3
Safon 10 - Urddas a Pharch	3
Safon 11 - Diogelu	4
Safon 12 - Amgylchedd	4
Safon 13 - Rheoli Heintiau a Dadheintio	4
Safon 14 - Maeth	4
Safon 15 - Rheoli Meddyginiaeth	3
Safon 16 – Offer Meddygol a Dyfeisiadau	4
Safon 17 - Rheoli Gwaed	4
Safon 18 - Cyfathrebu'n Effeithiol	3
Safon 19 - RhGaTh	3
Safon 20 - Rheoli Cofnodion	3
Safon 21 - Ymchwil ac Arloesi	4
Safon 22 - Rheoli Risg ac Iechyd a Diogelwch	3
Safon 23 - Delio â Phryderon a Rheoli Digwyddiadau	3
Safon 24 - Cynllunio Gweithlu	3
Safon 25 - Ymarferion Recriwtio a Chyflogaeth	4
Safon 26 - Hyfforddiant a Datblygiad Sefydliadol	3

Betsi Cadwaladr University Health Board - Committees

Betsi Cadwaladr University Health Board

Adroddiad Francis	Roedd Adroddiad Francis yn ymchwiliad cyhoeddus llawn i mewn i rôl cyrff comisiynu, goruchwyllo a rheoleiddio wrth fonitro Ymddiriedolaeth GIG Sefydledig Canol Swydd Stafford.
Allan o Oriau	Y gwasanaeth sy'n darparu gofal lefel meddyg teulu ar gyfer cleifion rhwng 6pm ac 8am ac ar benwythnosau.
Ardaloedd Lleol	Ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, mae Gogledd Cymru wedi cael ei rhannu yn 14 'ardal leol'. Mae ardaloedd lleol yn cynnwys poblogaeth rhwng 30,000 a 50,000 o bobl. Mae Llywodraeth Cymru yn teimlo mai hwn yw'r maint poblogaeth delfrydol er mwyn i iechyd, gofal cymdeithasol a gwasanaethau cymunedol gydweithio yn effeithiol i gefnogi trigolion. Mae gan bob ardal leol Dîm Arwain Ardal Leol sy'n edrych ar sut mae gwasanaethau cymunedol yn gallu cydweithio i ymateb i anghenion y trigolion lleol â'r nod cyffredinol o geisio cadw pobl yn agosach at eu cartrefi am gyfnod hirach ac osgoi derbyniadau diangen i'r ysbty, lle bydd hynny'n briodol.
Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru (AGIC)	Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru yw arolygiaeth a rheolydd annibynnol pob gofal iechyd yng Nghymru
Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion (NPSA)	Mae Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion yn arwain a chyfrannu at well gofal cleifion diogel trwy ddarparu gwybodaeth, cefnogi a dylanwadu'r sector iechyd.
Birth Rate Plus	System cynllunio gweithlu sy'n cyfateb anghenion mamau â'r nifer gywir o Fydwagedd i ddarparu gofal un-i-un yn ystod esgoriad.
Bwrdd	Bwrdd yw'r term a ddefnyddir yn y ddogfen hon ar gyfer y grŵp cyfunol o staff sy'n cynnwys Swyddogion Gweithredol ac Aelodau Annibynnol sy'n cyfarfod bob mis i wneud penderfyniadau ar ran y Bwrdd Iechyd.
Bwrdd Iechyd	Bwrdd Iechyd Lleol Prifysgol Betsi Cadwaladr
Cofrestr Risg	Mae'r Cofrestrau Risg yn darparu dull i reolwyr gofnodi risgiau yn eu meysydd o gyfrifoldeb a'r camau maent yn eu cymryd i leihau'r risgiau hyn neu gael gwared arnynt.
Corff indemnio	Mae Cronfa Risg Cymru yn indemnio'r Bwrdd Iechyd yn erbyn niwed a achoswyd gan bethau fel tân, lladrad, a llifogydd, sy'n cael eu nodi gan delerau'r contract rhwng y cwmni a'r sawl a yswiriwyd. Maent hefyd yn <i>digolledu am golled neu niwed; i ddarparu sicrwydd ar gyfer ad-daliadau ariannol i unigolyn yn achos niwed penodol mae'r unigolyn hwnnw/honno wedi'i ddiodef.</i>

Craffter Cleifion	Mesur dwyster y gofal sy'n ofynnol ar gyfer claf sy'n cael ei gyflawni gan nyrs gofrestrdig.
Cydweithredfeydd bach	Mae'r rhain yn nifer o bobl â sgiliau a gwybodaeth arbenigol sy'n cydweithio ar brosiectau a nodwyd mewn perthynas â diogelwch cleifion ee Codymau.
CHKS	CHKS yw prif ddarparwr gwybodaeth gofal iechyd a gwasanaethau gwella ansawdd
Dadansoddiad o Wraidd y Broblem	Mae Dadansoddiad o Wraidd y Broblem yn caniatáu i'r Bwrdd Iechyd edrych ar broblemau yn ddyfnach i ddysgu pam eu bod yn digwydd neu wedi digwydd.
Dangosfwrdd Nyrsio a Bydwreigiaeth Cymru Gyfan	Set o ddangosyddion a metrigau yw'r dangosfwrdd i ddangos effaith y gofal a ddarparwyd ar ddeilliant y claf.
Deoniaeth Cymru	Mae Deoniaeth Cymru yn cefnogi addysg a hyfforddiant hyfforddeion, doctoriaid ysbyty, Meddygon Teulu a Deintyddion yng Nghymru.
EIDO	Sefydlwyd EIDO Healthcare ym mis Mehefin 2000 mewn ymateb i'r angen cynyddol yn sector gofal iechyd y DU am welliannau i'r broses cydsyniad deallus. Maent yn darparu gwybodaeth i gefnogi cleifion i fod yn briodol hysbys er mwyn iddynt allu fod yn rhan o'r broses benderfynu.
Gofal Cychwynnol	Y term cyfunol ar gyfer pob gwasanaeth sy'n bwynt cyswllt cyntaf ar gyfer y claf, er enghraifft y Meddyg Teulu, Deintydd, Fferyllydd neu Optegydd.
Gofal Eilaidd	Gofal ysbyty neu arbenigol y bydd Meddyg Teulu yn cyfeirio claf ato.
Gofal Lliniarol	Gofal sy'n lliniaru symptomau ond nid yw'n gwella clefydau. Yn aml bydd yn cael ei roi i bobl â salwch terfynol.
Grŵp Rhaglen Glinigol	Grwpiau Rhaglen Glinigol (GRhGau) yw'r ffordd rydym wedi trefnu'r amrywiaeth a chymhlethdod o wasanaethau clinigol ar draws Gogledd Cymru. Mae pob un o'r un ar ddeg GRhG yn cael ei arwain gan Bennaeth Staff sy'n Weithiwr proffesiynol sy'n ymarfer â chymwysterau clinigol, sy'n cymryd cyfrifoldeb am wasanaethau ac yn cael ei gefnogi/chefnogi gan dîm o glinigwyr a rheolwyr.
Gweddnewid Gofal	Rhaglen gwella ansawdd yw Gweddnewid Gofal sy'n ceisio lleihau'r amser bydd staff nyrsio yn ei dreulio ar dasgau nad ydynt yn rhoi budd uniongyrchol i gleifion ac mae'n cynnwys a chysylltu â phobl gweithiwr gofal iechyd proffesiynol i wneud gwelliannau
Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd	Mae amrywiaeth o rolau dan faner y proffesiynau perthynol i iechyd (AHPs). Sef:

	• therapyddion celf (therapyddion celf, therapyddion drama a therapyddion cerdd) • ciropodyddion/podiatryddion • dietegwyr • therapyddion galwedigaethol • orthoptyddion • orthotegyddion • parafeddygon • ffisiotherapyddion • prosthetyddion • radiograffyddion • therapyddion iaith a lleferydd
Fforwm Partneriaeth Lleol (LPP)	Dyma'r mecanwaith ffurfiol lle bydd Swyddogion Gweithredol y Bwrdd Iechyd a sefydliadau Undeb Llafur yn cydweithio i wella gwasanaethau iechyd ar gyfer pobl Cymru
Locwm	Dyma'r ymadrodd sy'n disgrifio unigolyn sy'n cyflawni dyletswyddau rhywun arall dros dro
Llym	Cangen gofal iechyd eilaidd yw gofal llym, lle bydd claf yn derbyn triniaeth weithredol ond tymor byr ar gyfer anaf difrifol neu bwl o salwch, a chyflwr meddygol brys, neu wrth wella yn dilyn llawdriniaeth.
Mae Gofal Iechyd yng Ngogledd Cymru yn Newid	Dyma'r teitl a roddwyd i'r digwyddiadau ymgynghori a gynhaliwyd yn ystod haf 2012 mewn perthynas ag adolygu gwasanaethau
NEWS (Sgôr Rhybudd Cynnar Cenedlaethol)	Arweiniad cenedlaethol yw hwn sy'n helpu pob sefydliad i nodi arwyddion claf difrifol wael yn yr ysbyty
Optometreg	Proffesiwn gofal iechyd sy'n ymwneud ag iechyd y llygaid yw optometreg.
Orthoptig	Yn delio â diagnosis a thriniaeth diffygion o ran symudiad a chyd-symudiad y llygaid
Pecyn Hunan Asesu Rheolaeth Glinigol Cymru (CGPSAT)	Offeryn cyffredinol yw hwn i'w ddefnyddio ar draws Cymru i Feddygon Teulu fonitro eu trefniadau Llywodraethu
Pryder	Mae "pryder" yn golygu unrhyw gŵyn, hysbysiad am ddigwyddiad sy'n ymwneud a diogelwch claf neu gais am iawndal
Rowndio Bwriadol	Rhoi rowndiau nyrsio bob awr ar waith, i wirio cleifion a sicrhau bod eu gofynion gofal sylfaenol yn cael eu diwallu
Rhanddeiliaid	Rhanddeiliaid yw'r term a ddefnyddir i ddisgrifio unrhyw un sydd â diddordeb yn y sefydliad
Rheoli Risg	Mae Rheoli Risg Clinigol yn canolbwyntio ar nodi a chywiro risgiau sy'n gysylltiedig â gofal uniongyrchol i gleifion, ac mae rheoli risg heb fod yn glinigol yn gysylltiedig â holl weithgareddau eraill y Bwrdd Iechyd.
Rhwydwaith "Esther"	Mae'r Rhwydwaith "Esther" yn cynnwys darparwyr gofal, clinigwyr, cleifion a theulu sy'n gweithio i hybu a gwella'r

	gofal cymhleth yn Högländet.
Swyddfa Archwilio Cymru (SAC)	Swyddfa Archwilio Cymru yw'r corff gwarchod gwasanaethau cyhoeddus ar gyfer Cymru. Eu nod yw bod pobl Cymru'n gwybod a yw arian cyhoeddus yn cael ei reoli'n ddoeth, a bod cyrff cyhoeddus yng Nghymru yn gwybod sut i wella canlyniadau.
Toriad	Pasio dyddiad targed i glaf gael ei (g)weld gan ymgynghorydd i ddechrau ar driniaeth ddiffiniol ar gyfer canser.
Trefnu Dyletswyddau	Rhestr o enwau pobl sy'n ymwneud â sefydliad neu aseiniad yw trefn ddyletswyddau. Gall fod yn rhestr o bobl a gwybodaeth ychwanegol, fel yr amserodd mae angen iddynt weithio
Uwch Ymarferydd	Mae'r RCN yn diffinio uwch ymarfer nyrsio fel lefel ymarfer yn hytrach na rôl neu deitl swydd. Mae uwch ymarfer nyrsio yn adeiladu ar y set o gymwyseddau sy'n gyffredin i bob nyrs gofrestredig, ac yn ychwanegu atynt.